

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού
Θερινά Δημόσια Σχολεία
Οδηγός Εκπαιδευτικού

Λευκωσία 2017

Περιεχόμενα	Σελ.
1. Ιστορικό και φιλοσοφία του προγράμματος των Θ.Δ. Σ.....	3
2. Περίοδος λειτουργίας και ωρολόγιο πρόγραμμα των Θ.Δ.Σ.....	4
3. Οδηγός εκπαιδευτικού ως μέσο οργάνωσης του προγράμματος των Θ.Δ.Σ.....	5
3.1. Οι πρώτες μέρες στο Θ.Δ.Σ.....	6
3.1.1. Ενδεικτικά παιχνίδια γνωριμίας, εξοικείωσης και ενίσχυσης της ομάδας στο Θ.Δ.Σ.....	6
3.1.2. Σύνδεσμοι στο διαδίκτυο με παιχνίδια γνωριμίας, εξοικείωσης και ενίσχυσης της ομάδας.....	8
3.2. Συμμετοχή παιδιών με ειδικές ανάγκες στα Θ.Δ.Σ.....	9
3.3. Ενδεικτικές θεματικές ενότητες για τα Θ.Δ.Σ.....	10
4. Ενδεικτικές δραστηριότητες για την ώρα της Βιβλιοθήκης /Φιλαναγνωσίας που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλες τις θεματικές ενότητες.....	27
5. Προβολή ταινιών	32
6. Ασφάλεια και υγεία στα Θ.Δ.Σ.....	34
7.Επισκέψεις και εκδρομές στα Θ.Δ.Σ.....	36
8.Επίλογος.....	37

ΘΕΡΙΝΑ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΧΟΛΕΙΑ (Θ.Δ.Σ.)

1. Ιστορικό και φιλοσοφία του προγράμματος των Θ.Δ.Σ.

Η πρόταση για επέκταση του εκπαιδευτικού προγράμματος των δημόσιων σχολείων κατά τη διάρκεια των θερινών μηνών, τέθηκε από τη Βουλή των Αντιπροσώπων το 2014 με γραπτό υπόμνημα στην Κοινοβουλευτική Επιτροπή Παιδείας.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού (Υ.Π.Π.) προχώρησε σε μελέτη του αιτήματος για εφαρμογή του προγράμματος των Θερινών Δημόσιων Σχολείων (Θ.Δ.Σ.), αφού η λειτουργία τους κατά την περίοδο των καλοκαιρινών διακοπών αποτελεί ένα γενικότερο αίτημα της κοινωνίας και καλύπτει πολλαπλές κοινωνικές και άλλες ανάγκες. Το πρόγραμμα των Θ.Δ.Σ. έρχεται να καλύψει μέρος του κενού που υφίσταται, στην προσφορά δημιουργικής απασχόλησης κατά την περίοδο του καλοκαιριού, ιδιαίτερα σε παιδιά που προέρχονται από ευάλωτες ομάδες πληθυσμού.

Η χρησιμότητα του Προγράμματος είναι πλατιά αποδεκτή, γιατί μεταξύ άλλων:

- Αμβλύνεται η ανισότητα που υπάρχει ανάμεσα σε παιδιά εύπορων και φτωχών οικογενειών σε ό,τι αφορά ευκαιρίες που αφορούν τη δημιουργική απασχόληση κατά τη διάρκεια των καλοκαιρινών διακοπών.
- Δίνεται ευκαιρία για καλλιέργεια και ανάπτυξη των παιδιών με δημιουργικές δραστηριότητες.
- Περιορίζονται τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι εργαζόμενοι γονείς, αναφορικά με την επίβλεψη των παιδιών τους κατά τη διάρκεια της περιόδου που τα σχολεία είναι κλειστά.
- Προλαμβάνεται και περιορίζεται η παιδική παραβατικότητα. Τα παιδιά απασχολούνται επωφελώς και μειώνεται ο κίνδυνος να αναπτύξουν αντικοινωνική συμπεριφορά και δράση.
- Αποφεύγεται η πολλή τηλεθέαση και άλλες κακές συνήθειες.
- Αξιοποιούνται τα σχολικά κτήρια όσο γίνεται περισσότερο χρόνο, πέρα από τη χρήση τους για τα κανονικά μαθήματα που πραγματοποιούνται κατά τη διάρκεια ενός σχολικού έτους.
- Δίνεται η ευκαιρία για στίση των παιδιών που το έχουν ανάγκη.
- Δίνεται ευκαιρία για βελτίωση της υλικοτεχνικής υποδομής του κάθε σχολείου.
- Δίνεται ευκαιρία απασχόλησης σε αδιόριστους εκπαιδευτικούς.

2. Περίοδος λειτουργίας και ωρολόγιο πρόγραμμα των Θ.Δ.Σ.

Τα Θ.Δ.Σ. (δημοτικά σχολεία και δημόσια νηπιαγωγεία), αρχίζουν τη λειτουργία τους αμέσως μετά το κλείσιμο των σχολείων για τις καλοκαιρινές διακοπές μέχρι και την τελευταία Παρασκευή του Ιουλίου.

Λειτουργούν για τα παιδιά 7 περιόδους την κάθε εργάσιμη μέρα (07:45-13:05) με 15 λεπτά το πρωί και 25 λεπτά το μεσημέρι για σκοπούς ευέλικτης και ασφαλούς άφιξης και αναχώρησης των παιδιών.

Στο εκπαιδευτικό πρόγραμμα που εφαρμόζεται, δίνεται έμφαση σε **δημιουργικές δραστηριότητες** οι οποίες είναι συνυφασμένες με τα ενδιαφέροντα, τις διαφορετικές ικανότητες και ανάγκες των παιδιών, καθώς και τις δυνατότητες του χώρου σε συνδυασμό με θέματα ασφάλειας, τις καιρικές συνθήκες (π.χ. αυξημένες θερμοκρασίες) λόγω της καλοκαιρινής περιόδου και τις ιδιαιτερότητες της κάθε σχολικής μονάδας.

Ωρολόγιο Πρόγραμμα Θερινών Δημόσιων Δημοτικών Σχολείων					
ΩΡΑ	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή
07:30-07:45	ΠΑΙΔΟΝΟΜΙΑ 15' (ΑΦΙΞΗ ΠΑΙΔΙΩΝ)				
07:45-09:05	80'	80'	80'	80'	80'
09:05-09:25	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 20'				
09:25-10:45	80'	80'	80'	80'	80'
10:45-10:55	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 10'				
10:55-12:15	80'	80'	80'	80'	80'
12:15 -12:25	ΔΙΑΛΕΙΜΜΑ 10'				
12:25-13:05	40'	40'	40'	40'	40'
13:05-13:30	ΠΑΙΔΟΝΟΜΙΑ 25' (ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ)				

Ενδεικτικές Δημιουργικές Δραστηριότητες για τα Θερινά Δημόσια Δημοτικά Σχολεία
Εικαστική Έκφραση
Μουσική
Θέατρο, Μουσική και Κίνηση - Χορός
Φυσική Αγωγή – Αθλήματα - Χορός
Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές
Αγωγή Ζωής/Οικιακή Οικονομία με θέματα συναφή με την περίοδο του καλοκαιριού
Ομαδικά παιχνίδια εσωτερικού και εξωτερικού χώρου
Κουκλοθέατρο
Φιλαναγνωσία - Βιβλιοθήκη

Ωρολόγιο Πρόγραμμα Θερινών Δημόσιων Νηπιαγωγείων					
ΩΡΑ	Δευτέρα	Τρίτη	Τετάρτη	Πέμπτη	Παρασκευή
07:30-07:45	Προσέλευση παιδιών - Παιδονομία 15' από την εκπαιδευτικό				
07:45-08:25	Ελεύθερες δραστηριότητες (Νερομπογιές, Υδροδοχείο, Αμμοδοχείο, Ζυμαράκι, Κολλητική, Παστέλς, Γωνιές τάξης – π.χ. Κουκλόσπιτο, Κουκλοθέατρο, Οικοδομικό Υλικό)				
08:25-09:05	(8:55-9:05 Συγύρισμα Δραστηριοτήτων)				
09:05-09:45	Πρόγευμα -Υπαίθριες Δραστηριότητες				
09:45-10:05	Διάλειμμα				
10:05-10:45	Αγωγή Ζωής σε θέματα συναφή με το καλοκαίρι				
10:45-11:25	Παραμύθι, Κουκλοθέατρο, Μουσική, Μουσική και Κίνηση, Δράμα, Θεατρικό Παιγνίδι, Κίνηση - Χορός και Φρούτο (11:50-12:05)				
11:25-12:05					
12:05-12:25	Διάλειμμα - Ομαδικό Παιγνίδι - σε κλειστό χώρο				
12:25-13:05	Ήσυχες Δραστηριότητες - Ελεύθερο παιγνίδι -Επιτραπέζια παιγνίδια				
13:05-13:30	Παιδονομία 25' (ΑΝΑΧΩΡΗΣΗ ΠΑΙΔΙΩΝ) Παράδοση παιδιών από εκπαιδευτικό και επίβλεψη παιδιών από σχολικές βοηθούς				

3. Οδηγός Εκπαιδευτικού ως μέσο οργάνωσης του προγράμματος των Θ.Δ.Σ.

Το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού, έχοντας σκοπό να στηρίξει το έργο των εκπαιδευτικών που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους κατά τη διάρκεια λειτουργίας του προγράμματος των Θ.Δ.Σ., καθώς επίσης και να διασφαλίσει την επιτυχημένη εφαρμογή του ίδιου του προγράμματος, έχει προχωρήσει στη δημιουργία του συγκεκριμένου Οδηγού Εκπαιδευτικού.

Στον Οδηγό παρουσιάζονται:

- α) εισηγήσεις για τις πρώτες μέρες στο Θ.Δ.Σ.
- β) γενικές βοηθητικές πληροφορίες για τα παιδιά με ειδικές ανάγκες
- γ) ενδεικτικές ευχάριστες θεματικές ενότητες οι οποίες θα ενισχύσουν το έργο των εκπαιδευτικών
- δ) οδηγίες για το θέμα της προβολής ταινιών στα Θ.Δ.Σ.
- ε) ενδεικτικές δραστηριότητες για την ώρα της βιβλιοθήκης/φιλιαναγνωσίας
- στ) οδηγίες για θέματα εκδρομών και επισκέψεων.

3.1. Οι πρώτες μέρες στο Θ.Δ.Σ.

Κατά τη διάρκεια της διαδικασίας των εγγραφών στα Θ.Δ.Σ., τα παιδιά μαζί με τους γονείς τους, έχουν την ευκαιρία να επιλέξουν το θερινό σχολείο στο οποίο επιθυμούν να φοιτήσουν και το οποίο δεν είναι απαραίτητα το σχολείο της εκπαιδευτικής τους περιφέρειας. Επίσης, οι εκπαιδευτικοί που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους σε αυτά, είναι, κατά την πλειοψηφία τους, άτομα που εργάζονται σε άλλα σχολεία κατά τη διάρκεια της χρονιάς. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, να συμμετέχουν σε ένα θερινό σχολείο και για ένα σύντομο χρονικό διάστημα πέντε συνολικά εβδομάδων, παιδιά αλλά και εκπαιδευτικοί από πολλά και διαφορετικά σχολεία.

Προκειμένου να επιτευχθεί η ομαλή προσαρμογή των παιδιών αλλά και των εκπαιδευτικών σε ένα καλοκαιρινό και ταυτόχρονα νέο για όλους σχολείο, είναι σημαντικό, ιδιαίτερα κατά τις πρώτες μέρες, να διαμορφωθεί το κατάλληλο κλίμα για το «δέσιμο» της ομάδας με παιχνίδια για εξοικείωση και «σπάσιμο του πάγου».

Τα παιχνίδια αυτά, βοηθούν τα παιδιά να νιώσουν άνετα στο πλαίσιο μιας ομάδας, ενθαρρύνουν τη μεταξύ τους επικοινωνία και τα βοηθούν να αισθανθούν πως είναι αναγνωρίσιμα από όλα τα υπόλοιπα μέλη. Λειτουργούν ως καλή πρακτική, η οποία σηματοδοτεί το ξεκίνημα μιας νέας περιόδου και ταυτόχρονα επιβεβαιώνει πως όλα τα παιδιά έχουν ενταχθεί πλήρως στην ομάδα. Καλλιεργούν τη συνοχή της ομάδας και βοηθούν στη δημιουργία μιας ομαδικής ταυτότητας. Επίσης, αποτελούν σημαντικό μέσο για εξοικείωση και των εκπαιδευτικών με τα παιδιά, αφού οι εκπαιδευτικοί δεν οργανώνουν μόνο τα παιχνίδια, αλλά λαμβάνουν και οι ίδιοι μέρος σε αυτά.

Τα παιχνίδια που επιλέγονται με σκοπό το δέσιμο της ομάδας, είναι σημαντικό να ανταποκρίνονται στην ηλικιακή ομάδα των παιδιών καθώς και στη βαθμίδα εκπαίδευσης στην οποία ανήκουν (δημοτικό σχολείο, νηπιαγωγείο).

Είναι σημαντικό επίσης να αναφερθεί, ότι τα παιχνίδια αυτά δεν είναι χρήσιμα μόνο για τις πρώτες μέρες του καλοκαιρινού σχολείου, αλλά μπορούν να ενταχθούν και στο καθημερινό πρόγραμμα καθ' όλη τη διάρκεια λειτουργίας των Θ.Δ.Σ. (το πρόγραμμα μιας μέρας στο καλοκαιρινό σχολείο μπορεί να ξεκινήσει αλλά και να κλείσει με ένα παιχνίδι, ή να αποτελέσει μέσο χαλάρωσης όταν τα παιδιά μπορεί να νιώθουν κουρασμένα κατά τη διάρκεια της μέρας).

Ακολουθεί σειρά **ενδεικτικών** παιχνιδιών γνωριμίας, εξοικείωσης και ενίσχυσης της ομάδας για τις πρώτες μέρες των Θ.Δ.Σ., καθώς και παρουσίαση ιστοσελίδων στο διαδίκτυο όπου οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ανατρέξουν για περισσότερες ιδέες.

3.1.1. Ενδεικτικά παιχνίδια γνωριμίας, εξοικείωσης και ενίσχυσης της ομάδας στο Θ.Δ.Σ.

Παιχνίδι γνωριμίας με την μπάλα: Τα παιδιά σχηματίζουν έναν κύκλο. Στο κέντρο του κύκλου βρίσκεται ένα παιδί που πετάει την μπάλα προς τα πάνω φωνάζοντας το όνομα ενός παιδιού το οποίο τρέχει να πιάσει την μπάλα. Τα υπόλοιπα παιδιά που δεν έχουν ακούσει το όνομά τους, τρέχουν να απομακρυνθούν. Το παιδί μόλις πιάσει την μπάλα, λέει: «ένα, δύο, τρία, στοπ» και τα υπόλοιπα παιδιά πρέπει να μείνουν ακίνητα στο σημείο που βρίσκονται. Το παιδί με την μπάλα προσπαθεί να πετύχει το πλησιέστερο σε αυτό παιδί και αν τα καταφέρει, αλλάζουν ρόλους.

Λέω το όνομά μου: Σε κύκλο, τα παιδιά λένε το όνομά τους σαν ένα κύμα που ανεβαίνει και κατεβαίνει. Ο πρώτος ψιθυριστά, ο επόμενος πιο δυνατά, πιο δυνατά και μετά σιγά, πιο σιγά...Ο εκπαιδευτικός βοηθά δείχνοντας με το χέρι πιο ψηλά ή πιο χαμηλά.

Παλαμάκια στα ονόματα: Ο εκπαιδευτικός εξηγεί στα παιδιά ότι κάθε όνομα έχει διαφορετικές συλλαβές. Τα παιδιά θα πρέπει να χτυπούν τις συλλαβές καθώς ο

εκπαιδευτικός θα τραγουδά με κάποιο τρόπο τα ονόματα-δυνατά ή σιγανά, φωνάζοντας ή ψιθυρίζοντας π.χ. Μα-ρί-α.

Κίνηση και όνομα: Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο. Σηκώνεται ένα και κάνει μια κίνηση που εκφράζει το μικρό όνομα και μια άλλη για το επίθετό του. Τα υπόλοιπα παιδιά προσέχουν αυτό που κάνει την κίνηση. Κάνουν όλα τα παιδιά το ίδιο με τα ονόματά τους. Η ομάδα μπορεί να επαναλαμβάνει την κίνηση του παιδιού που βρίσκεται μέσα στον κύκλο

Καθρέφτης: Τα παιδιά γίνονται ζευγάρια, το ένα απέναντι από το άλλο. Το ένα κάνει κάποια κίνηση και το άλλο επαναλαμβάνει την κίνηση αυτή. Το παιγνίδι μπορεί, επίσης, να παιχτεί έχοντας σαν καθρέφτη μια μικρή ομάδα, έναν μόνο του ή μια άλλη ομάδα.

Ο κύκλος: Τα παιδιά σχηματίζουν κύκλο. Ο εκπαιδευτικός ορίζει το “πρώτο” παιδί του κύκλου που λέει το όνομά του. Το δεύτερο παιδί λέει το όνομά του και επαναλαμβάνει το όνομα του πρώτου παιδιού. Το τρίτο παιδί, με την σειρά του, λέει το όνομά του και επαναλαμβάνει το όνομα που άκουσε και ούτω καθεξής. “Ο ξεχασιάρης” μπορεί να ζητήσει βοήθεια από τους άλλους μέχρι δύο ή τρεις φορές.

Μετακίνηση και εντολές:

Περπατούν όλοι σε έναν ορισμένο κύκλο. Όταν δοθεί το σύνθημα (σφύριγμα, σταμάτημα μουσικής, σταμάτημα του ντεφιού), ο εκπαιδευτικός δίνει ένα πρόσταγμα: π.χ. «ομάδα 3» και αυτό σημαίνει να γίνουν ομάδες των 3. Μετά δίνει μία εντολή: π.χ. «Πείτε από ποιο σχολείο έρχεται ο καθένας από εσάς».

Συνεχίζει το ίδιο με διαφορετικό αριθμό ομάδων και διαφορετικές εντολές. Οι ομάδες πρέπει να είναι το πολύ 6 ατόμων και οι εντολές θα μπορούσαν να είναι:

-«Γνωριστείτε μεταξύ σας, πείτε τα ονόματά σας»

-«Βρείτε κοινά χόμπις»

-«Πείτε ένα μέρος που θα θέλατε να πάτε διακοπές»

-«Πείτε ένα άτομο που θαυμάζετε ή μια προσωπικότητα που θέλετε να γνωρίσετε»

Πιάσε την μπάλα και πες...: Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο και πετώντας το ένα στο άλλο μια μπάλα καλούνται να πουν το όνομά τους, το αγαπημένο τους χρώμα, φαγητό, το όνομα του παιδιού που τους πέταξε την μπάλα και τα αγαπημένα του πράγματα κ.λπ.

Παράξενοι Χαιρετισμοί: Τα παιδιά χορεύουν ελεύθερα στον χώρο και, όταν σταματήσει η μουσική, βρίσκουν έναν φίλο και ανάλογα με το σύνθημα του εκπαιδευτικού:

- τον χαιρετούν
- του χαμογελούν
- ενώνουν τις πλάτες τους.

Ποιος λείπει; Τα παιδιά κινούνται ελεύθερα στον χώρο στον ρυθμό της μουσικής, ώσπου ο εκπαιδευτικός με ένα ύφασμα καλύπτει ένα από τα παιδιά. Τα υπόλοιπα πρέπει να βρουν... ποιος λείπει!

Ποιον έχω στο μυαλό μου; Ο εκπαιδευτικός ή κάποιο παιδί “βάζει” κάποιο παιδί στο μυαλό του και δίνει στοιχεία για αυτό με σκοπό τα υπόλοιπα να μαντέψουν ποιο είναι, π.χ.

- είναι ψηλός
- φοράει μπλε μπλούζα
- έχει κοντά μαλλιά κ.λπ.

Τα υπόλοιπα παιδιά μπορούν να θέτουν σχετικές ερωτήσεις που θα τα βοηθήσουν να μαντέψουν ποιο παιδί είναι.

Το Μουσικό Καπέλο: Τα παιδιά κάθονται σε κύκλο και στη διάρκεια της μουσικής το καπέλο πηγαίνει από κεφάλι σε κεφάλι. Όταν η μουσική σταματήσει, το παιδί που φοράει το καπέλο λέει το όνομά του ή κάτι που του αρέσει και τα υπόλοιπα το επαναλαμβάνουν σηκώνοντας ψηλά τα χέρια.

3.1.2. Σύνδεσμοι στο διαδίκτυο με παιχνίδια γνωριμίας, εξοικείωσης και ενίσχυσης της ομάδας

www.meleniro.gr

www.nipiagogosgiapanta.com

<http://taniamanesi-kourou.blogspot.com.cy>

<http://paixnidokamomataa.blogspot.com.cy>

www.activityvillage.co.uk/ice-breaker-games

www.kinderart.com/across/icebreakers.shtml

www.freeartsminnesota.org/wp-content/uploads/2014/04/Preschool_Icebreakers.pdf

www.ocde.us/AVID/Documents/icebreakers.pdf

<http://www.greatgroupgames.com/icebreaker-games-for-kids.htm>

<http://www.eslkidstuff.com/esl-kids-games/warm-up-games.htm>

<http://www.ipaideia.gr/eidhseis/drastiriotites-kai-paixnidia-gnorimias-gia-to-nipiagogeio-kai-tis-protis-takseis-tou-dimotikou.htm>

<http://repository.edulll.gr/edulll/retrieve/1409/256.pdf>

<http://ideesgiadaskalous.blogspot.com.cy/2016/09/paixnidia-gnorimias-gia-to-sxoleio.html>

<http://fysicedu.blogspot.com.cy/2013/09/3.html>

http://xrysapipili.blogspot.com.cy/2013/09/blog-post_3453.html

3.2. Συμμετοχή παιδιών με ειδικές ανάγκες στα Θ.Δ.Σ.

Τα παιδιά με ειδικές ανάγκες αποτελούν αναπόσπαστο μέρος των ομάδων ενός Θ.Δ.Σ. Ως εκ τούτου:

- Θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και ιδιαιτερότητές τους ώστε να προγραμματίζονται οι κατάλληλες δραστηριότητες κατά τη διάρκεια του προγράμματος
- Σε περίπτωση που στο σχολείο συμμετέχουν παιδιά με πολύ σοβαρής μορφής αναπηρία και αυτά ομαδοποιούνται σε ξεχωριστές ομάδες θα πρέπει να καταβάλλεται προσπάθεια, όπου είναι δυνατό, αυτά να συναναστρέφονται με τα υπόλοιπα παιδιά των άλλων ομάδων σε συγκεκριμένες δραστηριότητες.
- Οι εκπαιδευτικοί σε συνεργασία με τον διευθύνοντα εκπαιδευτικό να αποφασίζουν και προγραμματίζουν σχετικές δράσεις.

Βοηθητικό υλικό για θέματα ειδικές εκπαίδευσης είναι διαθέσιμο στους πιο κάτω συνδέσμους της ιστοσελίδας του Υ.Π.Π.

http://www.moec.gov.cy/eidiki_ekpaidefsi/vivliografia.html

http://www.moec.gov.cy/eidiki_ekpaidefsi/ekpaideftiko_yliko.html

http://www.moec.gov.cy/eidiki_ekpaidefsi/imerides_seminaria_synedria.htm

3.3. Ενδεικτικές Θεματικές Ενότητες για τα Θ.Δ.Σ.

Το Γραφείο Θ.Δ.Σ. σε συνεργασία με τους υπεύθυνους ΕΔΕ και συμβούλους γενικών και ειδικών μαθημάτων, εισηγείται τις πιο κάτω θεματικές ενότητες για την περίοδο λειτουργίας του προγράμματος.

Οι προτάσεις που ακολουθούν είναι **ενδεικτικές**. Σκοπό έχουν των εμπλουτισμό των δημιουργικών δραστηριοτήτων που **ήδη** οργανώνονται από τους εκπαιδευτικούς. Αναφέρονται σε θέματα ευχάριστα και προσεγγίζονται διαθεματικά, δίνοντας, όμως, την ελευθερία στους εκπαιδευτικούς να τις **αξιοποιήσουν με ευελιξία ή/και να τις εμπλουτίσουν/διαφοροποιήσουν**, με βάση διάφορους παράγοντες όπως είναι η ηλικιακή ομάδα των παιδιών, τα ενδιαφέροντα και οι δυνατότητές τους, οι δυνατότητες που προσφέρονται με βάση την υλικοτεχνική υποδομή του κάθε σχολείου, οι καιρικές συνθήκες που επικρατούν κ.λπ.

Μέσα από την επιλογή ανάλογων δημιουργικών δραστηριοτήτων, το πρόγραμμα των Θ.Δ.Σ. **δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να σχολειοποιείται**. Αντιθέτως, πρέπει να αποτελεί μέσο για τα παιδιά αλλά και τους εκπαιδευτικούς, να χαρούν, να δημιουργήσουν, να χαλαρώσουν, να δημιουργήσουν καλές σχέσεις με νέα άτομα, να αποκτήσουν νέες γνώσεις και εμπειρίες μέσα στα πλαίσια ενός πιο χαλαρού πλαισίου, όπως αυτού που προσφέρει ένα καλοκαιρινό σχολείο.

1. **Νέοι φίλοι:** Σημασία της φιλίας, νέοι φίλοι, σωστή συμπεριφορά απέναντι σε παλιούς και νέους φίλους - Εισηγήσεις για δραστηριότητες για γνωριμία των παιδιών μεταξύ τους και «δέσιμο» της ομάδας, γνωριμία παιδιών και ανάλυση των ενδιαφερόντων τους.
2. **Παιγνίδια:** Παιγνίδια παραδοσιακά ατομικά-ομαδικά, σύγχρονα ατομικά -ομαδικά, περιπέτειας, εσωτερικού ή εξωτερικού χώρου, ηλεκτρονικά, επιτραπέζια, αθλητικά, εκπαιδευτικά, φαντασίας, μουσείο παιγνιδιών, παιγνίδια από άλλες χώρες κ.λπ.
3. **Καλοκαίρι:** Αλλαγή στον καιρό, ενδυμασία, συνήθειες, παραμύθια, τραγούδια, χορευτικά, διατροφή-φρούτα, μαγειρική, ζαχαροπλαστική, προστασία από καιρικές συνθήκες-ατυχήματα στη θάλασσα-βουνό, δραματοποιήσεις παραμυθιών και τραγουδιών, δημιουργία κόμικς για το καλοκαίρι, θεματικά πάρκα, ενυδρεία, μουσεία, θαλάσσια αθλήματα, θαλάσσια επαγγέλματα, σχετικά παιγνίδια στον υπολογιστή, κατασκευές κ.λπ.
4. **Αθλήματα και αθλητές:** Γνωριμία με διάφορους αθλητές, με διάφορα αθλήματα (αρχαία ελληνικά αθλήματα, ατομικά αθλήματα, ναυταθλητισμός, ολυμπιακά, ομαδικά, παραολυμπιακά, πολεμικές τέχνες, χειμερινά αθλήματα, αθλήματα παραλίας, δημοφιλή αθλήματα ανά χώρα, επαφή με αθλητικούς χώρους κ.λπ.
5. **Θάλασσα και θαλάσσια ζωή -γνωριμία και προστασία:** Π.χ. χελώνα Καρέτα Καρέτα-Φώκια Μονάχους Μονάχους
6. **Θάλασσα και Μυθολογία:** Οδύσσεια, Αργοναυτική εκστρατεία, μυθικά θαλάσσια πλάσματα-Μέδουσα-Γοργόνες-Ποσειδώνας-Νηρέας-Νηρηίδες-Σκύλλα και Χάρυβδη, ενδυμασία ηρώων, δραματοποιήσεις, κατασκευές, πλοία της εποχής εκείνης ή/και άλλα μέσα μεταφορικά-ταξιδιωτικά, σχετική μουσική π.χ. «Οδυσσεβάχ» Σαββόπουλου, χορευτικά, σχετικά παιγνίδια στον υπολογιστή εάν υπάρχουν, σχετικές ταινίες παιδικές κ.λπ.
7. **Κάστρα:** Κάστρα της Κύπρου -γνωριμία-η ιστορία τους, τρόπος κτισίματος, η σημασία τους, η ζωή στα κάστρα, ρόλοι και επαγγέλματα, κάστρα της Μεσογείου ή και άλλων ευρωπαϊκών χωρών
8. **Ταξίδια -ταξιδεύοντας στη Μεσόγειο-Νησιά :** Γνωριμία με τη Μεσόγειο, ταξίδια, σημαίες χωρών, μεταφορικά μέσα-πλοία, αεροπλάνα, αερόστατα, τρένα, αυτοκίνητα κ.λπ., μουσική, χοροί από τις χώρες της Μεσογείου, γνωριμία με νησιά της Μεσογείου, νησιώτικοι χοροί και μουσική, παραδοσιακή τέχνη, παραδοσιακές νησιώτικες στολές, νησιώτικη κουζίνα κ.λπ.

3.3.1. Θεματική ενότητα «Νέοι φίλοι»

Συζήτηση για:

- τη σημασία της φιλίας
- τους νέους φίλους που έχουν κάνει
- τη σωστή συμπεριφορά απέναντι σε παλιούς και νέους φίλους
- τα δικά τους ενδιαφέροντα καθώς και τα ενδιαφέροντα των νέων τους φίλων
- τη δική τους αγαπημένη μουσική/φαγητό/ταινία/παιγνίδι/ενδυμασία καθώς και αυτά των νέων τους φίλων

Μουσική Αγωγή:

- Τραγούδι «Εγώ κι εσύ μαζί» από την ταινία Toy Story (απόδοση στα ελληνικά Αλκίνοος Ιωαννίδης και Τζίμης Πανούσης). <https://www.youtube.com/watch?v=dqghDkH3c>
- Τραγούδι «Οι φίλοι είναι για πάντα» (Αρβανιτίδης Πασχάλης/Andrew Lloyd Weber). <https://www.youtube.com/watch?v=GE-3qyw1Y5w>
- Μουσικά τραγούδια επικοινωνίας (<http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/mousiki/vathmida2.html>)
- Δημιουργούν δικά τους τραγούδια/ποιήματα/ιστορίες για τη φιλία -δραματοποίηση - παρουσίαση
- Δημιουργούν ένα ποίημα για το νέο τους φίλο και του βάζουν μουσική.

Βιβλιοθήκη/Φιλαναγνωσία:

Παραμύθια:

- «Ο καλύτερος φίλος του Τομ» (Hellings, Colette)
- «Πόσο μ' αρέσει η φιλία» (Τρέις Μορόνι)
- «Τα χέρια δεν είναι για να δέρνουμε»
- «Οι λέξεις δεν είναι για να πληγώνουμε»
- «La storia di Guizzino» (Ιταλικό παραμύθι για τη φιλία, υπάρχει διαθέσιμο στο διαδίκτυο)
- «Η μαύρη και η λευκή σοκολάτα» (Λένας Χρηστίδη)
- «Ένας για όλους και όλοι για ένα» (Μπριγκίτε Βένιγκερ και Εύα Θάρλετ)
- «Ο μικρός πρίγκηπας» (Αντουάν ντε Σεντ-Εξιπερί)
- «Αστέρια στον πάτο της λίμνης» (Εύη Γεροκώστα)
- «Ο φίλος μου ο Γκρεγκουάρ» (Μαριέττα Κόντου)
- «Ρέος, ο καλύτερος φίλος» (Μαρίας Ρουσάκη)
- «Ο Βρομογοργοπόδαρος» (Κώστα Μάγου)
- «Ο έμπορος της φιλίας» (Αλίξ Καμπρέρα)
- «Η συμμορία του μπίνγκο» (Αντρέας Σταϊνχέφελ)
- «Η Σίμπα και το σύμπαν» (Ελίζα Βαβαούρη)
- «Το αστέρι της φιλίας» (Γιολάντα Τσορώνη -Γεωργιάδη)
- «Έλμερ, ο παρδαλός ελέφαντας» (Ντέιβιντ Μακ Κι)

Εικαστική Έκφραση:

«Καρδιές φιλίας»

Τύπος δραστηριότητας: Ατομική ή ομαδική

Υλικά: Πηλός, οδοντογλυφίδες, εργαλεία πηλού, νερό, πλαστικά μαχαιράκια

Περιγραφή: Μαζί με ένα φίλο τους σκέπτονται τι τους αρέσει συνήθως να παίζουν ή να κάνουν μαζί ή ένα κοινό τους ενδιαφέρον. Δημιουργούν καρδιές από πηλό όπου θα είναι η βάση που θα στεγάσει τη φιλία τους. Πάνω στην καρδιά τοποθετούν στοιχεία σε σχέση με τη φιλία τους. Μπορούν να χαράξουν ή να δημιουργήσουν αυτά που θέλουν πάνω σε άλλο κομμάτι πηλού να τα κόψουν με μαχαιράκια και να τα προσθέσουν στην πήλινη καρδιά.

Τεχνικές πηλοπλαστικής υπάρχουν στην ιστοσελίδα Εικαστικής Αγωγής http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/Eikastiki-Agoqi/vinteo_piloplastiki.html

- Φτιάχνω το **πορτρέτο του φίλου μου** (με ένα υλικό ή συνδυασμό διαφόρων υλικών)

Ταινίες:

- My Neighbor Totoro (Tonari no Totoro)-Ιαπωνική ταινία με αγγλικούς υπότιτλους
- Ο Μάγος του Οζ
- Finding Nemo
- Trolls

3.3.2. Θεματική Ενότητα «Παιγνίδι»:

Μέσα από το παιχνίδι παρέχονται πολύτιμες ευκαιρίες μάθησης σε πολλούς διαφορετικούς τομείς κοινωνικής και προσωπικής εξέλιξης. Το παιχνίδι δίνει την ευχέρεια στα παιδιά να δοκιμάσουν τις σωματικές και πνευματικές δυνατότητές τους, να συνεργαστούν και να κοινωνικοποιηθούν. Μέσα από το παιχνίδι συνειδητοποιούν το δικαίωμα αλλά και την υποχρέωση, αναπτύσσουν κοινωνική επίγνωση και συνείδηση και δημιουργούν ευκαιρίες διερεύνησης εννοιών, όπως η δικαιοσύνη και η ισότητα. Αποκτούν θάρρος, μαθαίνουν να παρατηρούν, να υποστηρίζουν, να αναπτύξουν κριτική σκέψη, να παίρνουν πρωτοβουλίες. Μαθαίνουν να οργανώνονται, να κερδίζουν και να χάνουν. Αναπτύσσουν την έκφραση και την φαντασία, την ευελιξία σε διαφορετικές καταστάσεις και τη μάθηση που πηγάζει από την ενεργό συμμετοχή τους. Ως εκ τούτου, το παιχνίδι αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι και ενός σχολείου που λειτουργεί ως καλοκαιρινό.

Τα παιδιά γνωρίζουν και παίζουν παιχνίδια:

- παραδοσιακά
http://gym-karpen.eyr.sch.gr/peribalodiki/ag_igias_06_07_traditional_games/traditional.htm
<http://www.estcomp.ro/~cfg/greek7.html>
http://athlitikipoed.tripod.com/paradosiaka_pexnidia2.htm
<https://www.slideshare.net/iliasili/ss-42451515>
http://www.71scouts.com/71scouts/index.php?option=com_content&view=article&id=179&showall=1
<https://www.slideshare.net/aggelab/ss-11845842>
- ατομικά-ομαδικά
- σύγχρονα
- περιπέτειας
- εσωτερικού ή εξωτερικού χώρου
- ηλεκτρονικά ή στον ηλεκτρονικό υπολογιστή
- επιτραπέζια
- αθλητικά
- εκπαιδευτικά
- φαντασίας
- παιχνίδια από άλλες χώρες

Συζητούν για:

- τον τρόπο επιλογής σωστών ομαδικών παιχνιδιών (π.χ. παιχνίδια που δεν προάγουν τη βία, αποφυγή παιχνιδιών αποκλεισμού κ.λπ.)
- τους κανονισμούς για το σωστό και δίκαιο παιχνίδι
- για το πως επιλέγουν ποιοτικά και ασφαλή παιχνίδια και ανάλογα με την ηλικία τους
(οι πιο κάτω σύνδεσμοι είναι βοηθητικοί για τους εκπαιδευτικούς)
<http://ec.europa.eu/growth/sectors/toys/safety/>
https://en.wikipedia.org/wiki/Toy_safety
- Φέρνουν αγαπημένα παιχνίδια ομαδικά από το σπίτι. Τα παρουσιάζουν και παίζουν με αυτά, με τους νέους τους φίλους
- Κατασκευάζουν το αγαπημένο τους παιχνίδι ή σχεδιάζουν και κατασκευάζουν ένα νέο παιχνίδι με άχρηστο υλικό

- Πραγματοποιούν επισκέψεις σχετικές με το θέμα (Π.χ. Επίσκεψη στο «Μουσείο Παιγνιδιών» στην Αραδίππου)
- Παίζουν και με άλλα υλικά (π.χ. παίζω με μανταλάκια, με υφάσματα, με βότσαλα, με κοχύλια, με κουμπιά, με πώματα από τα μπουκάλια μπύρας, με καπέλα, με κουτιά, με υλικά της φύσης) αλλά και με ήχους, λέξεις κ.λπ.
- Ετοιμάζουν ένα παιχνίδι θησαυρού (με οδηγίες, χάρτες κ.λπ.)

Μουσική Αγωγή:

- Παίζουν μουσικά παιχνίδια
- Ετοιμάζουν οι ίδιοι παιχνίδια για να συνοδεύουν τις ομάδες του σχολείου

Βιβλιοθήκη/Φιλαναγνωσία:

- «Πόσο μ' αρέσει το παιχνίδι» (Τρεις Μορόνι)
- «Ο Τομ μαθαίνει ποδήλατο»
- «Το ξεχασμένο αρκουδάκι» (June Hissey)
- «Πιο πολύ και από ...βιντεοπαιχνίδι»(Γιώργου Μπαμπούση)

Ταινίες:

- Toy Story
- Toy Story 2

3.3.3. Θεματική Ενότητα «Καλοκαίρι»:

Τα παιδιά έρχονται σε επαφή με θέματα σχετικά με το καλοκαίρι:

- Αλλαγή στον καιρό
- Καλοκαιρινή ενδυμασία και συνήθειες
- Θεματικά πάρκα
- Ενυδρεία
- Μουσείο θάλασσας
- Θαλάσσια αθλήματα
- Ίδανικές καλοκαιρινές διακοπές (ετοιμάζουν ένα πρόγραμμα των ιδανικών καλοκαιρινών διακοπών ή μια αφίσα)
- Διακοπές στην Κύπρο (ετοιμασία προγράμματος, παρουσίαση αγαπημένων περιοχών, δημιουργία διαφήμισης της αγαπημένης τους περιοχής για διακοπές)
- Θαλάσσια επαγγέλματα (π.χ. ψαράς, πλοίαρχος/επίσκεψη σε πλοίο)
- Θάλασσα και πειρατές
- Σχετικά παιχνίδια στον υπολογιστή
- Κατασκευές καλοκαιρινές (π.χ. θαλάσσιος βυθός με άχρηστο υλικό)
- Θεατρικά παιχνίδια -καλοκαιρινό πάρτι στη θάλασσα ή στην παραλία

Φιλαναγνωσία/Βιβλιοθήκη:

Παραμύθια:

- «10 ιστορίες με πειρατές»
- «Το μαγικό κοχύλι της γοργόνας» από τη σειρά Μουσικά παραμύθια 3 (με cd)
- Σειρά βιβλίων «Τριγωνοψαρούλης» του Βαγγέλη Ηλιόπουλου
- «Ο γατοβουτηχτής» Σοφία Ζαραμπούκα
- «Η Φιφή και η Φωφώ, οι φαντασμένες φάλαινες» (Ευγένιου Τριβιζά)
- «Το ψάρι που δεν ήξερε να κολυμπά»
- «Ποιος έκανε πιπί στο Μισισσιπί» (Ευγένιου Τριβιζά)
- «Η φάλαινα που τρώει τον πόλεμο»(Ευγένιου Τριβιζά)
- «Φρουτοπία»(Ευγένιου Τριβιζά)
- «Ο θαλασσογιατρός»(Ευγένιου Τριβιζά)
- «Η χώρα χωρίς γάτες»(Ευγένιου Τριβιζά)
- «Ο ναυαγός Κοκκινοτρίχης»(Ευγένιου Τριβιζά)
- «Το φαγκρί κα το σκουμπρί» (Ευγένιου Τριβιζά)
- Δραματοποιήσεις των πιο πάνω παραμυθιών
- Δημιουργία κόμικς για το καλοκαίρι
- Δημιουργία αυτοσχέδιων ιστοριών/παραμυθιών-δραματοποίηση

Ποιήματα:

- «Ήλιος και Παιδί» Ρένας Καρθαίου (εισηγήσεις για ποιήματα και δραστηριότητες: http://dreamskindergarten.blogspot.com.cy/2011/07/blog-post_01.html)
- «Κοχύλι», Φεντερίκο Γκαρθία Λόρκα
- «Καλοκαίρι», Νάσου Φλόγα, Κυπριακό Ανθολόγιο για τα παιδιά του δημοτικού-Μέρος Α΄(Γ΄ και Δ΄ τάξης)
- «Να σ΄ αγναντεύω θάλασσα», Κώστα Βάρναλη
- «Οι βράχοι», Αχιλλέα Πυλιώτη, Κυπριακό Ανθολόγιο για τα παιδιά του δημοτικού-Μέρος Β΄(Ε΄ και ΣΤ΄ τάξης)

Μουσική -Μουσική και Κίνηση -Θεάτρο -Χορός:

Τραγούδια:

- Παντελή Θαλασσινού από το cd «Το καλαντάρι» (τραγούδια για τους μήνες)
- «Τα καβουράκια»
- « Η φάλαινα της Βαραδουάης», Ευγένιου Τριβιζά συνδεδεμένο με το παραμύθι «Η λαίμαργη φάλαινα, Ερμηνεία Σπύρος Σακκάς
- « Το χρυσόψαρο», Ευγένιου Τριβιζά, Ερμηνεία Σαββίνα Γιαννάτου
- « Πριν γίνουμε σούπα κακαβιά», Βαγγέλη Ηλιόπουλου από τον τις ιστορίες του Τριγωνοψαρούλη, Ερμηνεία χορωδία
- « Ο σέρφερ», Βαγγέλη Ηλιόπουλου, Ερμηνεία: Σωκράτης Μάλαμας
- « Πυγολαμπίδες κολυμβήτριες», από το cd «Ο Γαργαλητής» Ερμηνεία Θανάσης Παπακωνσταντίνου
- « Το καλοκαίρι», Ποίηση Κωστή Παλαμά, από το cd «40 παιδικά Τραγούδια για παιδιά και παιδάκια»
- « Το караβάκι», Μίκη Θεοδωράκη από το cd «40 παιδικά τραγούδια για παιδιά και παιδάκια»
- « Ανάμεσα Σύρο και Τζια», Μίκη Θεοδωράκη, από το cd «40 παιδικά τραγούδια για παιδιά και παιδάκια.
- « Δυο φίλοι», «Ο ασπροδόντης καρχαρίας» και «Ο παγωτατζής», Γιώργου Χατζηπιερή, από τα cds «Ο τεμπέλης δράκος» και «Η επιστροφή του τεμπέλη δράκου»
- «Χάρτινη μπρατσέρα», Στίχοι- Νότη Μαυρουδή
- «Ένας ήλιος με γυαλιά», Δήμητρα Γαλάνη
- «Αχινός» Τάσος Ιωαννίδη, από το cd «Λάχανα και χάχανα»
- «Ο πειρατής, Τάνια Τσανακλίδου
- «Το κουνούπι», Τάνια Τσανακλίδου
- «Ήλιε μου», Βασίλη Παπακωνσταντίνου, από το cd «Τα μυστικά του κήπου»

- «Τραγουδώ και μαθαίνω να τρώω σωστά» Λένας Τερκεσίδου, Εκδόσεις Διάπλαση-Βιβλίο τραγουδιών με cd
- «Το καλοκαιράκι» Νίκου Πορτοκάλογλου
- «Ήταν ένα μικρό καράβι» <https://www.youtube.com/watch?v=STMJHvDwKUg> (Ο σύνδεσμος παραπέμπει σε μια διασκευή του τραγουδιού των Mad Street, οι οποίοι εκτέλεσαν το τραγούδι αλλάζοντας στυλ – a capella, ροκ, blues – μέσα από την οποία τα παιδιά μπορούν να έρθουν σε επαφή με διαφορετικά είδη μουσικής).
- «Ντούκου Ντούκου μηχανάκι» (Λίνου Κόκοτου /Οδυσσέα Ελύτη). Μουσική, στίχοι και δραστηριότητες για το τραγούδι μπορείτε να βρείτε στο σύνδεσμο http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/mousiki/vliko_oles_vathmides.html κάτω από την ετικέτα «Προτάσεις για τραγούδι και απλές ενορχηστρώσεις τραγουδιών» (τάξεις Γ´-ΣΤ')
- «Πάμε Χαβάη» Άλκηστης Πρωτοψάλτη
- Δραστηριότητα: Χρησιμοποιώντας βότσαλα, νερό δοχεία, καλαμάκια, μπουκάλες (φυσώντας στο στόμιο), πλαστικά ποτήρια να αναπαραστήσουν ήχους που συνδέονται με το καλοκαίρι (π.χ. κύματα, παραλία, τζιτζικες στα δέντρα).
- Χορογραφούν όποια από τα πιο πάνω τραγούδια προτιμούν και τα παρουσιάζουν

Διατροφή-φρούτα-μαγειρική-ζαχαροπλαστική:

1. Πυραμίδα Διατροφής (δημιουργία πυραμίδας εικαστικά ή με διάφορα άδεια κουτιά από τρόφιμα και δημιουργία τρίπτυχου ενημερωτικού για την πυραμίδα Μεσογειακής Διατροφής, ετοιμασία ενός μεσογειακού γεύματος)
2. Φρούτα και λαχανικά (θρεπτική αξία και παρασκευάσματα όπως φρουτοσαλάτα, φρέσκια σπιτική λεμονάδα, φρέσκος χυμός πορτοκαλιού, σουβλάκια με φρούτα, σαλάτες, κρέμα αραβοσίτου διακοσμώντας την με φρούτα, μπισκοτάκια πορτοκαλιού κ.λπ.)
3. Κολατσιό για ένα ευχάριστο υγιεινό διάλειμμα (σημασία του και απλά παρασκευάσματα όπως σάντουιτς, ποπ-κορν, μιλκσέικ, γιαούρτι με μέλι και ξηρούς καρπούς κ.λπ.)
4. Προσκαλούμε σεφ για να μας δείξει πως φτιάχνονται δροσερά καλοκαιρινά εδέσματα (π.χ. σπιτικό παγωτό)
5. Ετοιμασία ενός πάρτι με απλά παρασκευάσματα, μουσική και χορό
6. Ετοιμασία και στρώσιμο τραπέζιού για ένα απλό υγιεινό πρωινό
7. Ετοιμασία καλαθιού για πικνίκ και εκδρομής στο βουνό ή στη θάλασσα με απλά παρασκευάσματα
8. Ετοιμασία απλών κεραστικών για την ονομαστική τους γιορτή για να κεράσουν τους φίλους τους (μπισκοτάκια, σοκολατάκια κ.λπ.)

Προστασία από καιρικές συνθήκες-ατυχήματα στη θάλασσα-βουνό:

- Μέτρα προστασίας από τον ήλιο
 1. <http://www.imommy.gr/vrefos/frontida/article/2589/hlios-ta-paidia-edw-xreiazontai-yperprostasia/>
 2. <http://www.pediatrosqiannena.gr/prostateveste-ta-pedia-sas-apo-ton-ilio/>

- Προστασία από ατυχήματα στο βουνό και στην παραλία
<http://www.tovima.gr/health-fitness/article/?aid=601378>
- Προστασία από ατυχήματα στα βουνά
<http://www.slideshare.net/4gym-glyfadas/ss-6135334>
- Ιστοσελίδα Αγωγής Υγείας, Δραστηριότητες «Προσοχή στον ήλιο»,
http://www.moec.gov.cy/agogi_ygeias/yliko_nap_thematiki_02.html
- Δημιουργία Αφίσας (π.χ. για τον ήλιο με σλόγκαν «Φίλος ή εχθρός»)
- Δημιουργία, με εικόνες και λέξεις, οδηγού για προστασία από τον ήλιο με τίτλο «Ηλιοπροστασία»
- Δημιουργία σύντομου βιντεογραφημένου διαφημιστικού σποτ για την προστασία από τον ήλιο.
- «Η βαλίτσα της θάλασσας»: Τα παιδιά θα ψάξουν από περιοδικά και θα βρουν εικόνες αντικειμένων που θα πρέπει να πάρουν μαζί τους στη θάλασσα και θα τις κολλήσουν σε περίγραμμα μιας βαλίτσας στο χαρτί.

Εικαστική έκφραση-Δραστηριότητες:

Τί είναι για μένα θάλασσα; Σε ένα μεγάλο άσπρο χαρτί τα παιδιά δημιουργούν ένα ομαδικό γκράφιτι για τη θάλασσα, την παραλία, τα παιχνίδια τους στο νερό και στην άμμο. Ακολούθως, το γκράφιτι χωρίζεται σε τόσα κομμάτια όσα και τα παιδιά, ως να είναι παζλ. Κάθε παιδί φιλοτεχνεί το όνομά του στο δικό του κομμάτι παζλ εμπλουτίζοντας το γκράφιτι και, μέσω ιδεοθύελλας, σημειώνει τρεις λέξεις για τη θάλασσα. Όλα τα κομμάτια συναρμολογούνται και τοποθετούνται στην πινακίδα, για να αξιοποιηθούν, στη συνέχεια, ως σημείο αναφοράς, καθ' όλη τη διάρκεια της ενότητας.

Συλλογή από φωτογραφίες: Τα παιδιά κάθε ομάδας φέρνουν φωτογραφίες, ενδεχομένως από προηγούμενες τους «εξορμήσεις σε παραλίες». Οι φωτογραφίες αυτές έχουν ως θέμα τους το καλοκαίρι και τη θάλασσα και μπορεί να αφορούν μόνο σε τοπίο, τοπίο με παιδιά, τοπίο με ένα παιδί και τοπίο με όλα τα μέλη της οικογένειας. Ταξινομούν τις φωτογραφίες τους σε ομάδες, σύμφωνα με τα πιο πάνω κριτήρια ή κριτήρια που τα ίδια τα παιδιά θα καθορίσουν. Ακολούθως, τα παιδιά κάθε ομάδας επιλέγουν μία φωτογραφία τους και την περιγράφουν με λεπτομέρεια, δίνοντας, έμφαση, για παράδειγμα, στο τι απεικονίζει η φωτογραφία, τα χρώματα, οι μορφές αν υπάρχουν κ.ο.κ., για να βοηθήσουν τα παιδιά των άλλων ομάδων να αναγνωρίσουν με επιτυχία τη συγκεκριμένη φωτογραφία.

Περιδέραια φρούτων:

Τύπος δραστηριότητας: Ατομική ή ομαδική

Υλικά: Αχυρόχαρτο, λαδοπαστέλ, μαρκαδόροι

Τα παιδιά εμπνευσμένα από το θέμα υγιεινή διατροφή, ζωγραφίζουν σε αχυρόχαρτο με λαδοπαστέλ τα φρούτα που τους αρέσουν, τα κόβουν και ακολούθως μπορούν να τα κολλήσουν μεταξύ τους ή να τα τρυπήσουν και να περάσουν σχοινάκι/κορδέλα για να δημιουργήσουν το περιδέραιό τους.

Εμπειρίες καλοκαιρινών διακοπών:

Τύπος δραστηριότητας: Ατομική ή ομαδική

Υλικά: κορδέλες χαρτιού, λαδοπαστέλ, μαρκαδόροι, διάφορα είδη χαρτιού, υφάσματα

Περιγραφή:

Δίνονται στα παιδιά κορδέλες χαρτιού. Ζωγραφίζουν με παστέλ ή μαρκαδόρους στην κορδέλα μια εμπειρία από τις καλοκαιρινές τους διακοπές. Αν επιθυμούν προσθέτουν στοιχεία με ύφασμα ή και με χαρτιά ανακύκλωσης.

Παίζουν το παιγνίδι θάμνος. (Παίζει μουσική και κινούνται στο χώρο. Όταν σταματήσει η μουσική σταματούν και αγγίζουν το παιδί που βρίσκεται μπροστά τους). Ρωτούν το άτομο που άγγιξαν πως θα ήθελε να περάσει τις καλοκαιρινές του διακοπές.

Ζωγραφίζουν τη σκηνή που τους περιέγραψε ο συμμαθητής τους, στο πίσω μέρος της κορδέλας τους.

Αποφασίζουν σε ομάδες, διάφορους τρόπους για να συνθέσουν τις λωρίδες τους.

Έργα στη φύση:

Τύπος δραστηριότητας: Ατομική ή ομαδική

Υλικά: Υλικά από τη φύση, μπογιά σε σκόνη

Περιγραφή: Τα παιδιά στο χώρο της αυλής του σχολείου ή σε πάρκο, δημιουργούν έργο στη φύση ανάλογα με τα υλικά που βρίσκονται στο περιβάλλον τους και την έμπνευση που τους δίνει ο συγκεκριμένος χώρος και η φύση. Επιπρόσθετα αν επιθυμούν μπορούν να προσθέσουν χρώμα με μπογιά σκόνη.

(Περισσότερες εικόνες με έργα παιδιών στη φύση υπάρχουν στην ιστοσελίδα Εικαστικής Αγωγής του Υ.Π.Π. <http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/eikastiki-agogi/index.html>)

Βλέπω με ήχους: Τύπος δραστηριότητας: Ομαδική ή με όλη την τάξη

Υλικά: Εικόνες ή προβολή έργων καλλιτεχνών, διάφορα κρουστά μουσικά όργανα όπως μαράκα, ντέφι, κουδουνάκια

Προετοιμασία: Κάθε ομάδα αντιστοιχεί στον πάγκο της τα μουσικά όργανα που έχει με ένα εικαστικό στοιχείο, π.χ. για το κόκκινο χρώμα μπορεί να αντιστοιχεί ο ήχος της μαράκας, για τις καμπύλες γραμμές ο ήχος του ντεφιού.

Περιγραφή: Ο αρχηγός κάθε ομάδας ή ο/η εκπαιδευτικός δείχνει στο έργο ένα εικαστικό στοιχείο. Τα παιδιά παίζουν το αντίστοιχο κρουστό όργανο που έχουν κωδικοποιήσει.

Ένα έργο τέχνης ζωντανεύει:

Τύπος δραστηριότητας: Ομαδική ή με όλη την τάξη

Υλικά: Αντικείμενα ή ενδύματα που απεικονίζονται στο έργο

Προετοιμασία: Έργο τέχνης σε προβολή ή ανατυπώσεις έργων στις ομάδες

Περιγραφή: Τα παιδιά παρατηρούν το έργο και παίρνουν θέσεις στον χώρο προσπαθώντας να αναπαραστήσουν τα άτομα ή τα αντικείμενα που απεικονίζονται στο έργο. Ζωντανεύουν το έργο δείχνοντας π.χ. τι μπορεί να έχει προηγηθεί ή τι ακολουθεί της σκηνής. Προτρέπονται να μιμηθούν με κινήσεις, να αφηγηθούν, να ερμηνεύσουν.

Χειροτεχνία: Τοποθετώντας άμμο ή πολύ μικρά βότσαλα σε άδειο μπουκάλι ή κιβώτιο, τα παιδιά δημιουργούν τα δικά τους κρουστά όργανα. Τα διακοσμούν με όποιο τρόπο θέλουν και τα χρησιμοποιούν για να δημιουργήσουν ρυθμό ή ήχους, συνοδεύοντας τις σκηνές που έχουν αναπαραστήσει. Τα παιδιά αξιοποιούν βότσαλα, ενδεχομένως από μία «εξόρμησή» τους στη θάλασσα/παραλία και ζωγραφίζουν με λαδομπογιές σε αυτά. Εναλλακτικά, μπορεί να συνοδέψουν τα βότσαλα-ζωγραφίες με τίτλο-θέμα, σύντομη περιγραφή κ.ο.κ. Οι δημιουργίες των παιδιών παρουσιάζονται σε έκθεση που τα ίδια οργανώνουν.

Χειροτεχνία: Κατασκευάζουν χειροποίητα караβάκια με άχρηστα υλικά. Σε κάθε караβάκι, κάθε παιδί γράφει ένα συμβολικό όνομα. Το όνομα μπορεί να είναι μία έννοια, μία φράση, ή ακόμα και ένας αυτοσχέδιος στίχος. Κατά το «ταξίδι τους», τα караβάκια μπορεί να «συναντηθούν», δημιουργώντας, έτσι κάποια αυτοσχέδια δίστιχα, τετράστιχα κ.λπ.

Ηλεκτρονικοί Υπολογιστές: Τα παιδιά είναι χωρισμένα σε ομάδες. Πηγαίνουν στο Εργαστήριο Ηλεκτρονικών Υπολογιστών του σχολείου και, με τη βοήθεια του ηλεκτρονικού προγράμματος δημιουργικής γραφής Storybird, δημιουργούν τη δική της ιστορία. Ακολούθως «μοιράζονται» την ιστορία τους με τα υπόλοιπα παιδιά.

Ταινίες:

- The parent trap
- Free Willy
- Finding Nemo

3.3.4. Θεματική Ενότητα «Αθλήματα και αθλητές»:

- Γνωριμία με διάφορους αθλητές (από βιβλία, ηλεκτρονικό υπολογιστή, περιοδικά, κ.λπ.)
- Ετοιμασία ηλεκτρονικών παρουσιάσεων (π.χ. power point presentation) για τους αγαπημένους τους αθλητές ή τα αγαπημένα τους αθλήματα.
- Γνωριμία με διάφορων ειδών αθλήματα (αρχαία ελληνικά αθλήματα, ατομικά αθλήματα, ναυταθλητισμός, ολυμπιακά, ομαδικά, παραολυμπιακά, πολεμικές τέχνες, χειμερινά αθλήματα, αθλήματα παραλίας, δημοφιλή αθλήματα ανά χώρα κ.λπ.)
- Επαφή με αθλητικούς χώρους

Μουσική -Μουσική και Κίνηση -Θεάτρο -Χορός:

- Ακρόαση: “Chariots of Fire” Βαγγέλη Παπαθανασίου: Ακούγοντας το μουσικό κομμάτι να αναπαραστήσουν σε αργή κίνηση διάφορα αθλήματα ατομικά και ομαδικά. <https://www.youtube.com/watch?v=CSav51fVIKU>
- Τραγούδι: “Wakawaka” – Shakira (<https://www.youtube.com/watch?v=pRpeEdMmmQ0>)
- Τραγούδι «La, La, La» - Shakira (<https://www.youtube.com/watch?v=7-7knsP2n5w>)
Τα τραγούδια αυτά γράφτηκαν για τα Μουντιάλ ποδοσφαίρου και τα παιδιά μπορούν να μάθουν να τα τραγουδούν και να τα χορογραφήσουν.
- Τραγούδι «Ολέ, ολέ, ολά» (Roger Clensy/Μυρτώ Κοντοβά, τραγούδι Άλκηστη Πρωτοψάλτη) <https://www.youtube.com/watch?v=5bV8Asu3LMA>
- Τραγούδι «Τα χρυσά παιδιά του Γκάλη» (Διονύση Σαββόπουλου) <https://www.youtube.com/watch?v=5Gt-l9qQ0uI>

Ταινίες:

- Racing Stripes
- National Velvet

3.3.5. Θεματική Ενότητα «Θάλασσα και θαλάσσια ζωή -γνωριμία και προστασία»:

- Παρουσιάσεις για το αγαπημένο τους θαλάσσιο ζώο/ψάρι
- Παρουσιάσεις για τα προβλήματα που αντιμετωπίζει ο βυθός (π.χ. καταστροφή των κοραλλιογενών υφάλων, απορρίμματα στα θαλάσσια νερά, το πρόβλημα με τις πλαστικές σακούλες που καταλήγουν στα θαλάσσια νερά κ.λπ.)
- Παρουσιάσεις για τη θαλάσσια ζωή που απειλείται υπό εξαφάνιση (π.χ. πολικές αρκούδες, φάλαινες, δελφίνια, χελώνες κ.λπ.)
- Ετοιμασία ενημερωτικής εκστρατείας για ένα θαλάσσιο περιβαλλοντικό πρόβλημα -με δημιουργία αφίσας ή με ένα σύντομο φιλμάκι κ.λπ.
- Έρευνα για καταστροφή των Επισκέψεις σε ανάλογα μουσεία (π.χ. Μουσείο Θάλασσας, Μουσείο Φυσικής Ιστορίας)
- Έρευνα για διαφορετικού κοχύλια
- Έρευνα για τη θαλάσσια ζωή στη Μεσόγειο Θάλασσα
- Πρόσκληση στο σχολείο ειδικού για τη θαλάσσια ζωή στη Μεσόγειο Θάλασσα
- Επίσκεψη και παρουσίαση από ειδικό στο σχολείο
- Προβολή σχετικών ντοκιμαντέρ και ταινιών (National Geographic)

Μουσική -Μουσική και Κίνηση -Θεάτρο -Χορός:

- Ακρόαση: Camille Saint-Saens «Το ενυδρείο» από «Το καρναβάλι των ζώων»: Ακούνε τη μουσική και κινούνται σαν να ήταν θαλάσσια πλάσματα (ψάρια, χταπόδια, φυτά του βυθού) και φτιάχνουν μια ηχοεικόνα χρησιμοποιώντας και τις κατασκευές που έκαναν για αυτή την ενότητα και σε άλλα μαθήματα. <https://www.youtube.com/watch?v=AsD0FDLOKGA>
- Τραγούδι: «Γεια σου χαρά σου Βενετιά» (Νίκου Γκάτσου/Σταύρου Ξαρχάκου) <https://www.youtube.com/watch?v=cDFHN8pOwss>
- Τραγούδι: «Άσπρα καράβια τα όνειρα μας» (Σωτήρη Σκίπη/Γιάννη Σπανού) https://www.youtube.com/watch?v=Sq_m-jWtfX0
- Τραγούδι «Στης θάλασσας τα βάθη» (Χελώνες σε κίνδυνο) <http://www.schools.ac.cy/klimakio/Themata/mousiki/vathmida1.html> κάτω από την ετικέτα «Τάξη Α': Ενότητα 9»
- Τραγούδι: «Earth song" (Michael Jackson) <https://www.youtube.com/watch?v=XAi3VTsDTxU>

Φιλαναγνωσία /Βιβλιοθήκη:

- Παραμύθι «Η χελωνίτσα Καρέτα-Καρέτα και το παλιό Φολκσβάγκεν» (Χρήστου Μπουλιώτη)
- Κείμενο «Το τραγούδι της Φάλαινας» (Νταϊάν Σέλντον)
- «Μικρές ιστορίες Ελπίδας» της Έλενας Περικλέους για την Green Dot (Cyprus) Co Ltd
- Κείμενο «Εισαγόμενη Θάλασσα», Έλενα Μυλωνά-Χατζημιχαήλ, Κυπριακό Ανθολόγιο για τα παιδιά του δημοτικού-Μέρος Α'(Γ' και Δ' τάξη)

Ταινίες:

- Free Willy
- The Lorax
- Happy Feet
- Finding Dory

3.3.6. Θεματική Ενότητα «Θάλασσα και Μυθολογία»:

- Οδύσσεια
- Αργοναυτική εκστρατεία
- Μυθικά θαλάσσια πλάσματα-Μέδουσα-Γοργόνες-Ποσειδώνας-Νηρέας-Νηρηίδες-Σκύλλα και Χάρυβδη
- Ενδυμασία ηρώων
- Δραματοποιήσεις ιστοριών από τη Μυθολογία
- Πλοία ή/και άλλα μέσα μεταφορικά μέσα εκείνης της εποχής

Βιβλιοθήκη/Φιλαναγνωσία:

- Σειρά βιβλίων «Διαβάζω Μυθολογία» της Εύης Πίνη
- Σειρά βιβλίων «Ελληνική Μυθολογία» του Φίλιππου Μανδηλαρά

Μουσική -Μουσική και Κίνηση -Θεάτρο -Χορός:

«Οδυσσεβάχ» Σαββόπουλου, ακρόαση, εκμάθηση τραγουδιών, χορογραφίες

Εικαστική Έκφραση:

Ενδυμασία ηρώων με άχρηστο υλικό

Κατασκευή μυθικών πλασμάτων και πλοίων της εποχής με άχρηστο υλικό

Προβολή παιδικών ταινιών:

Σχετικές ταινίες παιδικές κ.λπ.(Σειρά Ελληνική Μυθολογία με 10 DVDs -FM Records)

3.3.7. Θεματική Ενότητα «Κάστρα»:

- Κάστρα της Κύπρου -γνωριμία-επισκέψεις
- Λεβέντειο Μουσείο-Η ιστορία των τειχών της Λευκωσίας και η ιστορία της Αικατερίνης Κορνάρο της τελευταίας βασίλισσα της Κύπρου
- Κανόνια, πολεμίστρες, οικόσημα, σπαθιά, περικεφαλαίες, στολές ιπποτών-πανοπλίες και τα μέρη τους, μεσαιωνικά όπλα, κονταρομαχίες, κυνήγι με γεράκι, πολιορκία ενός κάστρου
- Σημασία και χρησιμότητα των κάστρων της Κύπρου
- Πώς χτίζονταν τα κάστρα
- Γνωριμία με τη ζωή στα κάστρα
- Ενδυμασία
- Ρόλοι και επαγγέλματα στο κάστρο
- Δραματοποίηση της ζωής στο κάστρο
- Ιππότες
- Κάστρα της Μεσογείου ή και άλλων ευρωπαϊκών χωρών

Εικαστική Έκφραση:

- Δημιουργία στολών ιπποτών, βασιλιάδων, πριγκιπισσών, κάστρων, δράκων, με άχρηστο υλικό
- Χρήση αυτοσχέδιων φιγούρων, σκηνικών για αυτοσχέδια ιστορία και δραματοποίηση
- Κατασκευές ή μοντέλα κάστρων με άχρηστο υλικό (π.χ. άδεια κασόνια χαρτιού φωτοτυπικής τα οποία βάφουν και τα χρησιμοποιούν ως τούβλα για να στήσουν ένα κάστρο στην τάξη. Χρήση του για υπόδηση ρόλων, παρουσίαση θεατρικών αυτοσχέδιων ή μη σχετικών με τα κάστρα.
- Πανοπλίες, σπαθιά , περικεφαλαίες, κατασκευασμένες με χαρτί από κασόνια.

Μουσική -Μουσική και Κίνηση -Θέατρο -Χορός:

Τραγούδια:

- «Αροδαφνούσα». Τα παιδιά να γνωρίσουν την ιστορία της Αροδαφνούσας και της Ρήγαινας και να μάθουν το παραδοσιακό κυπριακό τραγούδι. <https://www.youtube.com/watch?v=8WV15JWBeHo>
- Τραγούδι «Κάστρα», Βασίλη Λέκκα
- Τραγούδι «Ο τεμπέλης δράκος», Γιώργου Χατζηπιερή
- Μεσαιωνική μουσική και χοροί (medieval music π.χ. ο μεσαιωνικός χορός schiarazula marazula, σουηδικό μουσικό συγκρότημα Vox Vulgaris που ασχολείται με μεσαιωνική μουσική)

Φιλαναγνωσία/Βιβλιοθήκη:

- Βιβλίο του γνωστού κύπριου χαρακτή Χαμπή Τσαγγάρη - πρόσκληση προς τον καλλιτέχνη για να μιλήσει για το βιβλίο του «Ο Σπανός τζαι οι 40 δράτζιοι» στα παιδιά
- Μύθοι και θρύλοι για τα κάστρα της Κύπρου
- Δημιουργία αυτοσχέδιων ιστοριών σχετικών με το θέμα

Άλλα θέματα σχετικά:

- Κινέζικοι δράκοι –ένα άλλο είδος δράκων
- Δράκος του Κομόντο –ένας δράκος που υπάρχει στ’ αλήθεια!
- Η θρησκευτική εικόνα του Αγίου Γεωργίου που σκοτώνει το δράκο.

Προβολή ταινιών:

- Η ζωή στα κάστρα στις σύγχρονες παιδικές σειρές και ταινίες
- Κάστρα της Κύπρου (YouTube)

3.3.8. Θεματική Ενότητα «Ταξίδια /ταξιδεύοντας στη Μεσόγειο/νησιά»:

- Γνωριμία με τη Μεσόγειο
- Σημείες μεσογειακών χωρών
- Μεταφορικά μέσα
- Παραδοσιακές ενδυμασίες των χωρών και των νησιών της Μεσογείου
- Επισκέψεις σε μουσεία
- Γεύσεις της Μεσογείου (π.χ. Φτιάχνουμε ιταλική πίτσα, μακαρονάδες, λιβανέζικα, φαλάφελ, και άλλα παραδοσιακά φαγητά της Μεσογείου με τη βοήθεια σεφ, μαμάδων, γιαγιάδων κ.λπ.)
- Μύθοι της Μεσογείου
- Γνωριμία με νησιά της Μεσογείου
- Παραδοσιακή τέχνη
- Νησιώτικη κουζίνα κ.λπ.
- Επισκέψεις σε μουσεία με παραδοσιακές στολές

Μουσική -Μουσική και Κίνηση -Θέατρο -Χορός:

Μουσική και χοροί από τις χώρες της Μεσογείου:

- Μουσική από τη Ελλάδα: «Μήλο μου κόκκινο» τραγούδι και χορός συρτός.
https://www.youtube.com/watch?v=fWzIR_IVDFo
- Μουσική από την Ιταλία: Νανούρισμα από την Κάτω Ιταλία – «Τίκι τίκιτίκι» Σαββίνα Γιαννάτου, <https://www.youtube.com/watch?v=u220FM5ahXE>
- «Ταραντέλα»-ιταλικός χορός
- Σμυρνέικα τραγούδια – τραγούδια από την Μικρά Ασία: «Τίκι, τίκι τίκι τακ»
<https://www.youtube.com/watch?v=G7a-oRHMcxI>
- Μουσική από την Ισπανία: «Φλαμένκο»
- Μουσική από την Κύπρο: «Έναν τζι έναν» (Χατζηπιερή Γιώργου – Monsieur Doumani από το δίσκο «Τα ταξίδια του τεμπέλη δράκου»
<https://www.youtube.com/watch?v=970x6NsCalQ>
- Παραδοσιακή μουσική και χοροί-γνωριμία με χοροδιδάσκαλο που διδάσκει παραδοσιακή κυπριακή μουσική
- Ευανθίας Ρεμπούτσικα «Όλα τα νησιά»
<https://www.youtube.com/watch?v=DuvVxa3ftSI>
- Γιώργου Ζαμπέτα «Οι θαλασσινοί»
<https://www.youtube.com/watch?v=z3ns25NdVjI>
- Μάριου Τόκα «Γεωγραφία»
- Νησιώτικοι χοροί και μουσική (π.χ. Τραγούδια νησιώτικα Γιάννη Πάριου και Ειρήνης Κονιτοπούλου)

Κατασκευές:

- Μοντέλο της Μεσογείου με άχρηστο υλικό ή υλικά που χρησιμοποιούνται στην Εικαστική Έκφραση
- Κατασκευή παιγνιδιού π.χ. Φωτεινός Παντογνώστης ή επιτραπέζιο παιγνίδι με ερωτήσεις γνώσεων για τη Μεσόγειο

4. Ενδεικτικές δραστηριότητες για την ώρα της Βιβλιοθήκης/Φιλαναγνωσίας που μπορούν να χρησιμοποιηθούν σε όλες τις θεματικές ενότητες:

Σκοπός της φιλαναγνωσίας είναι η εξοικείωση του παιδιού με τον γραπτό λόγο (σε έντυπη ή ψηφιακή μορφή). Σταδιακά η σχέση αυτή θέτει, με τρόπο αβίαστο, τα θεμέλια για την:

- αισθητική απόλαυση
- καλλιέργεια της φαντασίας
- ανάπτυξη της γλωσσικής έκφρασης
- καλλιέργεια του συναισθηματικού κόσμου
- καλλιέργεια και ανάπτυξη της κριτικής σκέψης και της δημιουργικότητας
- καλλιέργεια της αναγνωστικής δεξιότητας και αναγνωστικής απόλαυσης
- καλλιέργεια της δεξιότητας της αναδιήγησης ιστοριών
- αφηγηματική ικανότητα
- ανάπτυξη της δυνατότητας κατανόησης του κειμένου.

Δραστηριότητες φιλαναγνωσίας

- Δραματοποίηση μέρους ή του όλου της ιστορίας ενός βιβλίου.
- Κατασκευή αφίσας για κάποιο ή κάποια από τα βιβλία που διαβάστηκαν.
- Τοποθέτηση του λεγόμενου «λογοτεχνικού πίνακα» στην τάξη, όπου τα παιδιά θα μπορούν ελεύθερα να αναρτούν εργασίες τους σχετικές με τα βιβλία που διαβάζουν.
- Ενασχόληση με τον/τη συγγραφέα, το έργο του/της γενικότερα, σειρά βιβλίων του/της, ίσως με παρόμοια θέματα, επικοινωνία μαζί του/της σε περίπτωση που είναι εν ζωή. Τα παιδιά μπορούν να δημιουργήσουν ένα χρονολόγιο του έργου του/της, να συλλέξουν και να διαβάσουν συνεντεύξεις του/της.
- Κατασκευή τοιχογραφίας με ζωγραφιές και λεζάντες από τα βιβλία που έχουν διαβαστεί κατά τη διάρκεια της χρονιάς.

(<http://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/ypp4467b>)

Λέσχη ανάγνωσης: Λειτουργεί Λέσχη Ανάγνωσης όπου τα παιδιά θα κοινοποιούν στα υπόλοιπα παιδιά της τάξης ή στους γονείς τους την προσωπική τους εμπειρία από κάποιο βιβλίο. Εδώ μπορεί να γίνεται και προσωπική ανάγνωση βιβλίων από παιδιά, εκπαιδευτικούς, γονείς ή παππούδες/γιαγιάδες στην «καρέκλα του παραμυθιά».

Αφήγηση-αναδιήγηση-τροποποίηση:

- Χάρτης αφήγησης: Ένα παιδί παρουσιάζει το εξώφυλλο του αγαπημένου του παραμυθιού. Δίνει βασικά στοιχεία της ιστορίας (σκηνικό, πρωταγωνιστές, χρονικό πλαίσιο) και αρχίζει την ιστορία. Τα παιδιά βρίσκονται σε κύκλο και με ένα κουβάρι νήματος συνεχίζουν την ιστορία, όπως τα ίδια φαντάζονται, δημιουργώντας τη δική τους πλοκή και τέλος. Ακολούθως, το παιδί που έφερε το παραμύθι το αναδιηγείται ή επιλέγει αποσπάσματα από το παραμύθι και τα διαβάζει στα υπόλοιπα παιδιά, ως επιβεβαίωση ή διάψευση της δικής τους ιστορίας.
- Επιλέγονται βασικές εικόνες του παραμυθιού και τα παιδιά τις σειροθετούν σε μια λογική σειρά, δημιουργώντας τη δική τους ιστορία, πριν ακόμα ακούσουν το παραμύθι. Έπειτα, ακούνε την ιστορία και σειροθετούν τις εικόνες, σύμφωνα με αυτή. Με βάση τις εικόνες, τα παιδιά αναδιηγούνται την ιστορία.

- Δίνεται το αρχικό πλαίσιο της ιστορίας ή/και η ιστορία μέχρι ενός σημείου. Τα παιδιά επιλέγουν, μέσα από διαφορετικές εικόνες/αποσπάσματα ιστορίας, και φαντάζονται διαφορετικές καταλήξεις στο παραμύθι. Ακολούθως διαβάζουν το τέλος του πρωτότυπου παραμυθιού για να διαπιστώσουν/αξιολογούν πόσο πλησίασαν στην πρωτότυπη εκδοχή του.
- Γίνεται αναδιήγηση της ιστορίας από την οπτική ενός προσώπου πέρα από τον ήρωα.

Θεατρική αναπαράσταση παραμυθιού:

- Τα παιδιά συναποφασίζουν με τον/ην εκπαιδευτικό για ένα παραμύθι που θα ήθελαν και θα μπορούσαν να ανεβάσουν σε θεατρική παράσταση.
- Επιλέγουν τις βασικές σκηνές του θεάτρου που θα μπορούσαν να αναπαραστήσουν (ή με παντομίμα, παγωμένες εικόνες, γλυπτική του ήρωα)
- Μοιράζουν τους ρόλους
- Διαμορφώνουν τους διαλόγους μεταξύ των ηρώων
- Συναποφασίζουν για τις ενδυμασίες των προσώπων του παραμυθιού
- Προχωρούν στην κατασκευή καπέλων, μασκών, ρούχων, απλών σκηνικών για την παράσταση.
- Προκηρύσσεται διαγωνισμός αφίσας ή πρόσκλησης για τη θεατρική παράσταση, όπου η νικήτρια αφίσα ή πρόσκληση θα διαφημίσει την παράσταση στα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου και στους γονείς.
- Τα παιδιά «παρουσιάζουν» την παράστασή τους στα υπόλοιπα παιδιά του σχολείου.
- Επιλέγουν συγκεκριμένες σκηνές από το παραμύθι και προχωρούν σε θεατρική αναπαράσταση τους

Μενού βιβλίων/παραμυθιών: Τα παιδιά ενασχολούνται με τον/τη συγγραφέα, το έργο του/της γενικότερα, σειρά βιβλίων του/της, βιβλίων με παρόμοια θέματα κ.λπ. Μπορούν, ακόμα, να δημιουργήσουν ένα χρονολόγιο του έργου του/της και να εντοπίσουν κοινά χαρακτηριστικά στα διάφορα βιβλία του/της.

Snapshots – Ζουμάρισμα: Δίνεται η εικόνα από το εξώφυλλο ή μια οποιαδήποτε εικόνα από το παραμύθι και τα παιδιά ζουμάρουν/εστιάζουν σε ένα σημείο (π.χ. θάλασσα, κήπο, κάστρο. Περιγράφουν, σύμφωνα με τις πέντε αισθήσεις (όραση, ακοή, όσφρηση, γεύση, αφή) τι ήχους, εικόνες, γεύσεις κ.λπ. μπορούν να αισθανθούν.

Γωνιά ακρόασης: Στη γωνιά για ακρόαση παραμυθιού τα παιδιά μπορούν να ακούσουν το παραμύθι της επιλογής τους ή να το παρακολουθήσουν σε βίντεο.

Διαφήμιση παραμυθιού: Δημιουργείται ραδιοφωνική ή τηλεοπτική εκπομπή, όπου τα παιδιά «διαφημίζουν» το αγαπημένο τους παραμύθι.

Διαγωνισμός αφισών: Μελετώνται διάφορες αφίσες για τα παραμύθια. Ακολούθως τα παιδιά δημιουργούν αφίσες, σε σχέση με το αγαπημένο τους παραμύθι, σε μια προσπάθεια να το αναδείξουν όσο γίνεται πιο αποτελεσματικά.

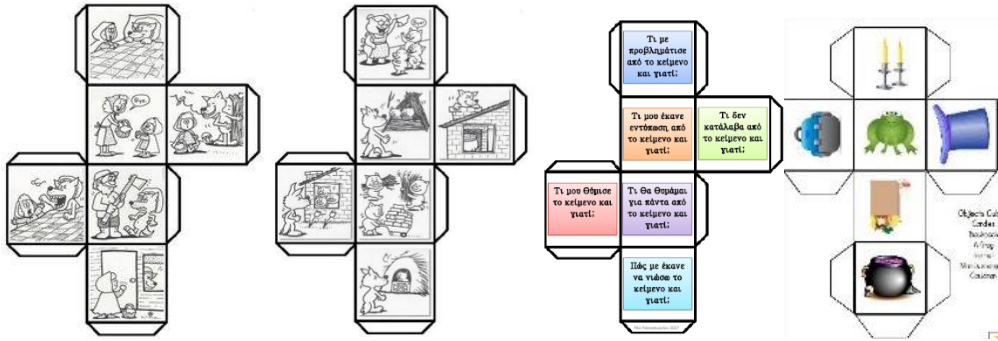
Περιγραφή χαρακτήρων: Μαζί με τον/τη διπλανό/ή ή τα μέλη της ομάδας τους, επιλέγουν, περιγράφουν με πολλά επίθετα και χαρακτηρισμούς κάποιο πρόσωπο της ιστορίας, ζωντανεύοντας τον/την μπροστά στα υπόλοιπα παιδιά. Όταν η ομάδα ανακοινώνει τους χαρακτηρισμούς, τα υπόλοιπα παιδιά μπορούν να :

- μαντέψουν τον ήρωα/ηρωίδα από την ιστορία
- ζωγραφίσουν τον ήρωα/ηρωίδα

- να αναπαραστήσουν τον ήρωα/ ηρωίδα φορώντας την κατάλληλη ενδυμασία και τον κατάλληλο εξοπλισμό από το μπαούλο της τάξης- ένα μπαούλο όπου περιλαμβάνει διάφορες ενδυμασίες, καπέλα, ραβδιά κτλ. από το βεσιτάριο του σχολείου.
- να αναπαραστήσουν πρόσωπα της ιστορίας με γλυπτική σώματος, παντομίμα κτλ.

Κύβιοι αναδιήγησης ιστορίας:

- Αξιοποιούνται ζάρια με εικόνες που εικονογραφούν ένα παραμύθι, για αναδιήγηση της ιστορίας του ή για να εκφράσουν την άποψή τους για ένα βιβλίο, π.χ.,

Κάθε ομάδα ρίχνει το ζάρι και, ανάλογα με τον αριθμό που πετυχαίνει, επιλέγει τα αντίστοιχα στοιχεία από τον πίνακα. Τα παιδιά «χτίζουν» τη δική τους ιστορία, αξιοποιώντας χαρακτήρες και άλλες πληροφορίες από το βιβλίο που διάβασαν. Αφού ολοκληρώσουν ανακοινώνουν τις ιστορίες τους στα υπόλοιπα παιδιά.

Ζάρι	Ήρωας	Σκηνικό	Πρόβλημα
	καράδι	θάλασσα	τρικυμία
	χελώνα	Βυθός στον Ακάμα	Απορρίματα από κότερα
	παιδιά	σπηλιά	σκοτάδι
	7 νάνοι	μεγαλούπολη	ηχορύπανση
	ρουάκι	Τρόδος	Έχασε τους φίλους
	πουλιά	δάσος	Πυρκαγιά

Σκιτσογράφηση: Τα παιδιά αναγνωρίζουν τον χώρο όπου διαδραματίζεται η ιστορία και ζωγραφίζουν όλα μαζί τι μπορεί να υπάρχει σε αυτήν την πόλη σε χαρτί μεγάλων διαστάσεων. Αμέσως μετά, αρχίζει η ανάγνωση της ιστορίας. Ταυτόχρονα, τα παιδιά καθώς ακούν την ιστορία σημειώνουν κάποιες λέξεις-κλειδιά πάνω στο αρχικό τους σχέδιο ή ζωγραφίζουν πληροφορίες από την ιστορία.

Ντέντεκτιβ των βιβλίων:

- Δίνονται κάποια στοιχεία για ένα βιβλίο, χωρίς να αποκαλυφθεί ποιο είναι και τα παιδιά καλούνται να το αναγνωρίσουν.
- Στη συνέχεια, ένα παιδί τοποθετεί το παραμύθι σε διάφορες θέσεις, στον χώρο της τάξης, χωρίς να τους δουν τα υπόλοιπα παιδιά της τάξης. Δίνει, παράλληλα, πληροφορίες, ή λέξεις-κλειδιά στα υπόλοιπα παιδιά, για να μαντέψουν το παραμύθι που διάβασε.
- Τα παιδιά βρίσκονται σε ζευγάρια, το ένα παιδί δεν κοιτάζει προς τη βιβλιοθήκη. Το άλλο παιδί περιγράφει με λεπτομέρεια το εξώφυλλο ενός βιβλίου στον διπλανό του, ο οποίος θα πρέπει να το ανακαλύψει.

Project: Ο εκπαιδευτικός μαζί με τα παιδιά ορίζουν ένα θέμα προς διερεύνηση και θέτουν 2 – 3 στόχους. Τα παιδιά διεξάγουν έρευνα για το θέμα αυτό συλλέγοντας υλικό (παραμύθια) και στοιχεία από παραμύθια. Φαντάζονται 2-3 ήρωες και δημιουργούν διάλογο ανάμεσά τους, μέσα από τον οποίο παρουσιάζεται το θέμα που ορίστηκε σε μία προσπάθεια επίτευξης των αρχικών στόχων.

Θεατρική Σύμβαση: Forum Theatre: Δύο παιδιά (ή, εναλλακτικά, εκπαιδευτικός και παιδί) υποδύονται πρόσωπα των παραμυθιών και αναπτύσσουν έναν αυτοσχέδιο διάλογο, γύρω από μία προβληματική κατάσταση (συνήθως τα δύο πρόσωπα αντιστοιχούν σε δύο διαφορετικές και αντικρουόμενες «φωνές» γύρω από ένα θέμα). Σε κάποιο σημείο, δίνεται η δυνατότητα σε παιδιά, που μέχρι στιγμής παρακολουθούσαν, να καθίσουν στη θέση ενός εκ των δύο, υιοθετώντας έτσι τον αντίστοιχο ρόλο και συνεχίζοντας τον διάλογο, φέρνοντας, παράλληλα, νέες ιδέες και επιχειρήματα από τα παραμύθια τα οποία διάβασαν.

Γωνιά Αφήγησης ή Γωνιά Βιβλιοθήκης: Στο πίσω μέρος της τάξης υπάρχει ένα χαλί με μαξιλαράκια όπου τα παιδιά διαβάζουν το βιβλίο τους. Τα παιδιά μπορούν να εισηγηθούν τους δικούς τους τρόπους διακόσμησης της γωνιάς με αφίσες, ζωγραφίες και αναδιαρρύθμιση των επίπλων του χώρου για τη δημιουργία ενός άνετου και όμορφου χώρου για διάβασμα.

Επιλογή παραμυθιών: Κάθε φορά που τα παιδιά διαβάζουν ένα βιβλίο το ταξινομούν σε διαφορετικό ράφι, ανάλογα με τις δικές τους προτιμήσεις ή το θέμα του. Με αυτό τον τρόπο, οι συμμαθητές/συμμαθήτριες τους μπορούν να «καθοδηγηθούν» πιο εύκολα σε βιβλία των προτιμήσεών τους.

Θεατρικό παιχνίδι: Ο/Η εκπαιδευτικός, ως αναγνώστης/αναγνώστρια παραμυθιού, φορά την κατάλληλη ενδυμασία (π.χ., γυαλιά, καπέλο μάγισσας κ.λπ.) και με θεατρικό τρόπο εισάγει τα παιδιά στο χωροχρονικό πλαίσιο του (π.χ., να ξεπεράσουν κάποια «εμπόδια» - με μεγάλα άλματα, πηδώντας τα βράχια, αποφεύγοντας τα πουλιά, για να καταφέρουν να μπουν στο κάστρο, στην παραμυθοχώρα). Σε αρκετά σημεία του παραμυθιού, τα παιδιά συμμετέχουν, δημιουργώντας ήχους με κρουστά όργανα/εφημερίδες/παλαμάκια, αναφέροντας πληροφορίες που μπορεί να βλέπει ο ήρωας μέσα στον χώρο όπου βρίσκεται, τραγουδώντας στίχους που μπορεί να περιλαμβάνει ή ταιριάζουν σε κάποιες σκηνές, κάνοντας τις κινήσεις των ηρώων κ.ο.κ. Μετά την ανάγνωση του παραμυθιού, τα παιδιά δημιουργούν φιγούρες των προσώπων με άχρηστα υλικά, πηλό, πλαστελίνη μαριονέτες και μάσκες και παρουσιάζουν, σε συνεργασία με τον/τη διπλανό/ή τους σκηνές στα υπόλοιπα παιδιά.

Ηχοϊστορίες: Η ιστορία ηχογραφείται, με ηχητικά εφέ (ρίχνοντας ρύζι σε μεταλλικό αντικείμενο παράγεται ήχος βροχής, μιλώντας μέσα σε τενεκεδάκι παράγεται ηχώ, τσαλακώνοντας μια πλαστική σακούλα παράγεται ήχος φωτιάς κ.λπ.), μουσική επένδυση

με τύμπανα, μαράκες ή ό,τι άλλο μουσικό όργανο διαθέτει η σχολική μονάδα. Μπορεί να ακολουθήσει παρουσίασή της ως «ραδιοφωνικής ιστορίας».

Ντόμινο βιβλίων: Τα βιβλία που έχουν διαβαστεί «στήνονται» από τα ίδια τα παιδιά ως ντόμινο, με κριτήριο ένα κοινό σημείο του κάθε βιβλίου με το επόμενο, π.χ., παραμύθια του ίδιου συγγραφέα «στήνονται» κατά αλφαβητική σειρά, παραμύθια που έχουν μια κοινή λέξη στον τίτλο, παραμύθια που έχουν κάστρο στο εξώφυλλο κ.λπ.

Ζωγραφική μέσα από τα παραμύθια: Τα παιδιά δημιουργούν έργα ζωγραφικής ή/και κολλάζ που παρουσιάζουν σκηνές από το παραμύθι.

5. Προβολή ταινιών

Στην εποχή του θεάματος (κινηματογράφος, βίντεο, πολυμέσα, διαδίκτυο), η προβολή ταινιών ως μέρος του προγράμματος των Θ.Δ.Σ. συνίσταται, φτάνει να εφαρμόζεται **με φειδώ** (2-4 περιόδους στο εβδομαδιαίο πρόγραμμα ενός σχολείου) και να ακολουθείται μια σωστή παιδαγωγική διαδικασία.

Σημαντικό είναι οι εκπαιδευτικοί να γνωρίσουν πολύ καλά το περιεχόμενο της ταινίας που θα προβάλουν στους μαθητές, να την έχουν παρακολουθήσει εκ των προτέρων οι ίδιοι και να αξιολογήσουν την καταλληλότητά της, λαμβάνοντας υπόψη κάποια χαρακτηριστικά.

Πως επιλέγεται μια ταινία:

Μια ταινία είναι κατάλληλη για προβολή όταν χαρακτηρίζεται από τα παρακάτω χαρακτηριστικά (<https://www.common sense media.org>):

- Είναι κατάλληλη για την ηλικιακή ομάδα των παιδιών που θα την παρακολουθήσουν
- Έχει εκπαιδευτική αξία
- Προβάλλει θετικά μηνύματα
- Προβάλλει θετικά πρότυπα
- Δεν περιλαμβάνει σκηνές βίας και τρόμου, καταναλωτισμού ή κακών συνηθειών (π.χ. κάπνισμα, χρήση αλκοόλ κ.λπ.)
- Χαρακτηρίζεται από σωστή χρήση γλώσσας

Τέλος, είναι σημαντικό οι ταινίες που επιλέγονται να συνδέονται και να ενισχύουν τις θεματικές ενότητες που ακολουθούνται κατά τη διάρκεια του προγράμματος.

Ενδεικτικές εισηγήσεις για το πως αξιοποιείται παιδαγωγικά μια ταινία:

Τα παιδιά με την καθοδήγηση από τον εκπαιδευτικό τους:

Πριν από την προβολή μιας ταινίας:

- Συζητούν για το πιθανό θέμα της ταινίας έχοντας υπόψη τον τίτλο και τη σχετική αφίσα της
- Συζητούν για τους ήρωες και τον τους πιθανό ρόλο στην ταινία

Κατά τη διάρκεια προβολής μιας ταινίας, μπορεί να γίνει παύση της προβολής σε συγκεκριμένο σημείο και τα παιδιά να:

- Συζητήσουν για συγκεκριμένες σκηνές της ταινίας
- Δώσουν δική τους συνέχεια στην ταινία
- Προβλέψουν τη συνέχεια της ταινίας.

Μετά το τέλος μιας ταινίας:

- Απαντούν σε ερωτήσεις παρατηρητικότητας (π.χ. τι ρούχα φορούσε ο ήρωας σε συγκεκριμένη σκηνή, τί φαγητό έφαγε κ.λπ.)
- Συζητούν για μια σκηνή από την ταινία που έκανε εντύπωση στα περισσότερα παιδιά
- Σειροθετούν σκηνές/γεγονότα της ταινίας
- Καλούνται να δώσουν διαφορετικό τέλος στην ταινία ή να επεκτείνουν την ιστορία
- Περιγράφουν ένα χαρακτήρα, μια σκηνή, ένα τοπίο
- Ζωγραφίζουν μια σκηνή, ένα ήρωα, ένα τοπίο από την ταινία, μια συγκεκριμένη ενδυμασία κ.λπ.

- Χωρίζονται σε ομάδες, επιλέγουν μια σκηνή που τους άρεσε από την ταινία, μοιράζονται ρόλους, ετοιμάζουν διαλόγους, ετοιμάζουν σκηνικά και κουστούμια, κάνουν πρόβες και παρουσιάζουν αυτό που ετοίμασαν στις υπόλοιπες ομάδες
- Δημιουργούν γωνιά κινηματογράφου στην τάξη τους
- Δημιουργούν αφίσες για την ταινία

6. Ασφάλεια και υγεία στα Θ.Δ.Σ:

Η Ασφάλεια και Υγεία στον χώρο εργασίας συμβάλλει στη βελτίωση των συνθηκών εργασίας στα δημόσια σχολεία και στη δημιουργία ενός ασφαλούς και υγιούς περιβάλλοντος, τόσο για το διδακτικό και το βοηθητικό προσωπικό όσο και για τα παιδιά.

Οι πιο κάτω σύνδεσμοι από την ιστοσελίδα του Υ.Π.Π. αποτελούν σημαντικό βοήθημα για θέματα ασφάλειας και υγείας στο καλοκαιρινό σχολείο.

<http://temp31122016.weebly.com/uploads/1/4/6/9/14692500/002.pdf>

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/pa_epimorfotiko_yliko.html

http://www.moec.gov.cy/dde/odigies_scholikis_chronias_2014_15/16.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/chrisimes_istoselides.html

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/ay_tomeis_politikis.html

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/ay_tomeis_kindynoi.html

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/ay_tomeis_atychimata.html

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/asfaleia_ygeia/tomeis_politikis/protes_voitheies_chorigi_a_farmakon/episkeptries_ygeias_nipiagogeia_2014_2015.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/asfaleia_ygeia/tomeis_politikis/protes_voitheies_chorigi_a_farmakon/protes_voitheies_chirigia_farmakon.pdf

<http://enimerosi.moec.gov.cy/archeia/1/dte2200a>

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/asfaleia_ygeia/tomeis_politikis/protes_voitheies_chorigi_a_farmakon/protes_voitheies.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/ay_tomeis_kindynoi_metra_asfaleias_frourisi.html

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/metra_aftoprostasia_s/ecthriko_memonomeno_epeisodio.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/metra_aftoprostasia_s/energeies_ektaktis_anagkis.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/metra_aftoprostasia_s/metra_seismos.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/metra_aftoprostasia_s/dekalogos_ekkenosis_ktirion.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/metra_aftoprostasia_s/afisa_prostatefteite_apo_seismo.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/metra_aftoprostasia_s/metra_vomvardismoι_echthropraxies.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/metra_aftoprostasia_s/metra_kyndinoi_symfores.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/metra_aftoprostasia_s/metra_dismeneis_kairikes_synthikes.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/metra_oftoprostasia_s/afisa_dysmeneis_kairikes_synthikes.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/foritoy_pyrosvestires/odigies_gia_chrisi_pyrosvestira.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/foritoy_pyrosvestires/leitourgeia_pyrosvestira.pdf

http://www.moec.gov.cy/politiki_amyna/politiki_amyna/epimorfotiko_yliko/foritoy_pyrosvestires/meri_pyrosvestira.pdf

http://www.moec.gov.cy/agogi_ygeias/kykloforiaki_agogi/chrisimo_yliko/vivliario_kykloforo_asfal_eia.pdf

7. Σχολικές εκδρομές και επισκέψεις:

Οι μαθητικές εκδρομές/επισκέψεις είναι η μικρής διάρκειας απομάκρυνση των παιδιών από το σχολείο για εκπαιδευτικούς λόγους ή για λόγους αναψυχής και αποτελούν, αδιαμφισβήτητα, ένα σημαντικό κομμάτι ενός καλοκαιρινού σχολείου.

Οι στόχοι των εκδρομών/επισκέψεων είναι:

- α) Μορφωτικοί: επιδιώκουν την απόκτηση πνευματικής γνώσης
- β) Ψυχοκοινωνικοί: επιδιώκουν την κοινωνικοποίηση των παιδιών και τη σύσφιξη των σχέσεων παιδιών μεταξύ τους καθώς και μεταξύ παιδιών και δασκάλων.
- γ) Φυσιολατρικοί-Περιβαλλοντικοί: επιδιώκουν δηλαδή την επαφή με τη φύση, την κατάκτηση υγιεινών συνηθειών και τη διαμόρφωση περιβαλλοντικής συνείδησης
- δ) Ψυχαγωγικοί: επιδιώκουν την άσκηση του σώματος, πνεύματος και ψυχής, τη συμμετοχή σε ποικιλία παιχνιδιών, ασκήσεων, τραγούδια, χορούς κ.λπ.
- ε) Δημιουργικοί: επιδιώκουν την επιτέλεση δημιουργικών και καλλιτεχνικών εργασιών όπως η ιχνογράφηση, η ζωγραφική κ.λπ.

Για να εξυπηρετηθούν οι στόχοι μιας εκδρομής ή μιας επίσκεψης, απαραίτητο είναι να ληφθούν από μέρους των εκπαιδευτικών και κάποια μέτρα ασφάλειας όπως:

- α) Συζήτηση εκ των προτέρων με τα παιδιά για το χώρο στον οποίο θα πραγματοποιηθεί μια εκδρομή ή μια επίσκεψη, τα μέτρα ασφάλειας τα οποία πρέπει να ληφθούν για την ασφάλεια των παιδιών, των εκπαιδευτικών και του βοηθητικού προσωπικού, καθώς και θέματα σεβασμού των χώρων επίσκεψης
- β) Επαφή των εκπαιδευτικών εκ των προτέρων με το χώρο, εάν είναι δυνατό. Έτσι οι εκπαιδευτικοί θα μπορούν να δώσουν σαφείς οδηγίες στα παιδιά για θέματα ασφάλειας, πειθαρχίας κ.λπ.
- γ) Γραπτή και έγκαιρη ενημέρωση των γονιών των παιδιών (μέρα, ημερομηνία, ώρα αποχώρησης από το σχολείο και ώρα επιστροφής στο σχολείο, χώρος επίσκεψης, απαραίτητα πράγματα που πρέπει να έχουν μαζί τους τα παιδιά, περιγραφή του χώρου και είδους φαγητού, απαγόρευση κινητών τηλεφώνων και ηλεκτρονικών παιχνιδιών και iPad από μέρους των παιδιών κ.λπ.)
- δ) Έγκαιρη επιβεβαίωση για το ποια παιδιά θα συμμετέχουν στην εκδρομή/επίσκεψη
- ε) Συζήτηση για το θέμα των κανόνων ασφάλειας σε ένα εκδρομικό λεωφορείο και επιλογή λεωφορείων με βάση τις σχετικές εγκυκλίους του Υ.Π.Π.
- στ) Συζήτηση με τα παιδιά για θέματα συμπεριφοράς σε χώρο εκτός του σχολικού.
- ζ) Και τη μέρα της εκδρομής είναι σημαντική η λήψη παρουσιών των παιδιών
- η) Μεταφορά όλων των απαραίτητων εφοδίων πριν από την πραγματοποίηση εκδρομών/επισκέψεων (π.χ. κατάλογοι με τα τηλέφωνα των γονιών των παιδιών μιας τάξης, βαλτισάκι πρώτων βοηθειών, επιπλέον νερό, καπελάκια από μέρους των παιδιών κ.λπ.)
- θ) Υπενθύμιση των κανονισμών και μέτρων ασφάλειας πριν τα παιδιά φτάσουν στο χώρο
- ι) Πολύ αυστηρά μέτρα παιδονομίας από όλους τους εκπαιδευτικούς και καθ' όλη τη διάρκεια της εκδρομής
- ια) Έλεγχος από μέρους των εκπαιδευτικών ότι όλα τα παιδιά βρίσκονται σε συγκεντρωμένα στο χώρο που έχει καθοριστεί από πριν, πριν την αποχώρηση από τον εκδρομικό χώρο)

Συμπερασματικά, η συμπερίληψη εκδρομών και επισκέψεων σε ένα σχολικό πρόγραμμα, αποδεικνύουν ότι το σχολείο συνεχίζει να ψυχαγωγεί και να βοηθά τα παιδιά να μαθαίνουν πέρα από τα πλαίσια ενός σχολικού χώρου, αφού λαμβάνονται, όμως ταυτόχρονα και μέτρα για όλων των εμπλεκομένων ατόμων

8.Επίλογος

Ανακεφαλαιώνοντας, αξίζει να σημειωθεί ξανά ότι ο Οδηγός Εκπαιδευτικού έχει σκοπό **να στηρίξει** το έργο των εκπαιδευτικών που προσφέρουν τις υπηρεσίες τους κατά τη διάρκεια λειτουργίας του προγράμματος των Θερινών Δημόσιων Σχολείων, καθώς επίσης και να εξασφαλίσει την επιτυχημένη εφαρμογή του ίδιου του προγράμματος.

Επίσης, τονίζεται ότι το υλικό το οποίο παρουσιάζεται είναι **ενδεικτικό** και **δεν** έχει ως πρόθεσή του τη σχολειοποίηση του προγράμματος δραστηριοτήτων ενός καλοκαιρινού σχολείου.

Με κύρια καθοδήγηση τα ενδιαφέροντα των παιδιών καθώς και τις συνθήκες που επικρατούν σε ένα θερινό δημόσιο σχολείο, οι εκπαιδευτικοί μπορούν να χρησιμοποιήσουν τον συγκεκριμένο οδηγό ως βοήθημα για εμπλουτισμό των θεμάτων και των δραστηριοτήτων που θα εφαρμόσουν.

Το Υ.Π.Π. και το Γραφείο Θερινών Δημόσιων Σχολείων, ευχαριστεί θερμά όλους τους υπεύθυνους Ε.Δ.Ε. καθώς και τους συμβούλους γενικών και ειδικών μαθημάτων, για τη συμβολή τους στη δημιουργία του συγκεκριμένου οδηγού για τον οποίο θα καταβάλλεται συνεχής προσπάθεια για περαιτέρω ανάπτυξη και εμπλουτισμό του.